Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 52/1347	Łódź, Czwartek, 1 marca 1928 r.	זעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, דאָנערשטאָג ט אדר תרפ"ח	Nr. 52 1347

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71.
Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

18 דער יוד. וואַהל-קאָמיטעט ביים בלאָק פון די נאַציאָנ. מינדערהייטען 18

טיילט מיט, — אז דער **בעכטיגער מיטינג** אין **פילהאַרמאָניע** פון די הערען:

י. גרינבוים, א. האַרטגלאַס, ה. פאַרבשטיין, ד"ר י. ראָזענבלאַט, א. לעווינסאָן, רעד. ש. וואָלקאָוויטש

איז נישט פאָרגעקומען, ווייל 8 א זייגער אין אָווענד איז צוליב אונבאַקאַנטע סבות די עלעקטרישע בעלייכטונג אין זאַל פלוצלינג אויסגעלאָשען געוואָרן.

18 יודישער וואַהל-קאַמיטעט ביים בלאָק פון די נאַצ. מינדערהייטען

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 1-טען מערץ, האַלב 9 אַ זייגער אין אָווענד קומען פאָר

דריי **גרויסע וואַהל-מיטינגען** 18

1) אין זאַל „איראַפּייסקי", זגערזשער 17,
2) אין לאָקאַל פון „התאחדות", שענקעוויטש 3/5
3) " " פישער-פאַריין, פּאַמאַרסקאַ 18

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען:

ד"ר י. ראָזענבלאַט, רעדאַקטאָר י. אוגער, אַדוואָקאַט א. לעווינסאָן, לאַווניק א. יאָעל,
פ. לוביאַניקער, רעד. נייגאָלדבערג, סטודענט געליבטער, גרייוועך און אַנד.

איינגאַנג לויט איינלאַדונגען.

דאַנקזאַגונג.

דעם לעהרער-צושניידער ה'

ב. לעוויטאַנוס, גדאַנסקאַ 11

דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק פאַר זיין גוטע לעהרע און מיה, וואָס ער האָט געגעבען מיין זוהן לעאָן.

מיט אַכטונג
הערש ראָזענדאָרן.

420

יוד. י. אינפעלד

42. נאָסאָדניאַ 42.

5 אין געשלאָסענע רייהען פאַר'ן נצחון פון „פּועלי-ציון"!!! זאַל פילהאַרמאָניע 5

20 נאַרוטאָוויטשאַ 20

פרייטאָג, דעם 2 מערץ 7 אָווענד קומט פאָר א

פּייערליכע וואַהל-אַקאַדעמיע

אונטער'ן נאָמען: דאָס יודישע אַרבייטער-לאָדז פאַר „פּועלי-ציון"

יודישער אַרבייטער וואַהל-קאָמיטעט **„פּועלי-ציון"**

הויפּט-וואַהל-ביוראָ:
14 פּיראַמאָוויטשאַ 14.

אין פּראָגראַם: 1) דערעפנונג פון דער פייערונג — ח' האַלענדערסקי; 2) דעקלאַמאַציע פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען מיט די פאַראיינס-פאָהנען; 3) פעסט-רעדע פון ערשטען קאַנדי. אָט ח' **זרבבל** א. ד. ט.: „די אויפגאַבען פון יודישן אַרבייטער-דעפּוטאַט אין נייעם סיים"; 4) אַרויסטריט פון פאַרשטעהער פון פּראָלעטאַרישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס: אין נאָמען פון דער לאָדזער יודישער אַרבייטערשאַפט — **חיים בראַנד**, פון די פּראָפ. פאַראיינען — **י. סטאַלאַרסקי**, פון דער אַרבייטענדיגער אינטעליגענץ — **ד"ר ל. שיפּמאַן**, פון דער אַרבייטער-פרוי ח'טע **שיין בלימה**, פון דער אַרבייטער-יוגענד — **לאַווענדע**, פון חברים-כאַלופּניקעס און האַנדוועקער — **פּראַש**, פון די עלטערן-קאָמיטעטען ביי די יודישע וועלטליכע שולען — **בעסער**; 5) פייערליך שלוס-וואָרט — ח"ח **זרבבל** און **ש. עדעלמאַן**.

בילעטען צום פרייז פון 30 גר. ביז 1 גילדען שוין צו בעקומען אין הויפּט וואַהל-ביוראָ, פּיראַמאָוויטש 14 און אין טאָג פון דער אַקאַדעמיע ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל נאַרוטאָוויטש 20.

קוה-בעזיצער-פעראיין, אַלעקסאַנדריסקאַ 19.

היינט, דאָנערשטאָג, פּינקטליך 5 נאָכמיטאָג קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל, אַלעקסאַנדריסקאַ 19

א פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער פון **קוה-בעזיצער-פעראיין**

מיט דער בעטייליגונג פון ה' לאַווניק אַלעקסאַנדער יאָעל און פּרעזעס פישל לענגאַ.

עס וועלען בעהאַנדעלט ווערען זעהר וויכטיגע פראַגען, וואָס זענען נוגע די אינטערעסען פון די מיטגלידער.

אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען אונבעדינגט צו קומען.

די פערוואַלטונג פון קוה-בעזיצער-פערבאַנד.

(—) פּרעזעס פישל לענגאַ.

445

יוד. וואַהל-קאַמיטעט ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען

די גאַנצע נאַציאָנאַלע יוגענד, מיטגלידער פון די פערשידענע אָרגאַניזאַציעס ווי אויך סימפּאַטיקער, וועלכע האָבען זיך פערערגיסטרירט צו דער וואַהל-אַרבייט ווי אויך די, וואָס האָבען זיך נאָך נישט בעוויזען צו רעגיסטרירען ווערען אויפגעפאָדערט צו מעלדען זיך אין הויפּט-וואַהל-ביוראָ (צעגעלניאַנאַ 4)

היינט, דאָנערשטאָג אין משך פון אַ גאַנצען טאָג פון 10 פריה ביז 10 אָווענד און מאָרגען פרייטאָג ביז 3 נאָכמיטאָג

כדי איבערצונעהמען די אַרבייט אויף זונטאָג, דעם טאָג פון די וואַהלען.

חברים! די צייט איז קורץ, ערפילט אייער חוב, קומט אַלע!

18 דער וואַהל-קאַמיטעט.

446

18 יודיש. וואַהל-קאַמיטעט ביים בלאָק פון די נאַציאָנ. מינדערהייטען 18

אַלע פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך שוין רעגיסטרירט ווי אויך די, וועלכע האָבען בדעה זיך צו רעגיסטרירען אַלס פערטרויאונגס-מענער פון דער ליסטע 18 אין די אָבוואָדאָווע קאָמיסיעס אויפ'ן טאָג פון די וואַהלען, ווערען געבעטען צו מעלדען זיך היינט, דאָנערשטאָג אין משך פון טאָג אין וואַהל-ביוראָ, פּיעטריק. 23, כדי אַרויסצונעהמען די פאָרמעלע לעגיטימאַציעס. 18

33

ב"ה אור ליום ד' פ' „ואתה תצוה את בני ישראל" שנת תרפ"ח.

אל כבוד כל אנ"ש היקרים שיחי' בכל מקומות מושבותיהם

בדבר הבחירות לסיים וסינאַט הנני מחבר עצמי אל כל גדולי וחכמי דורנו שליט"א ומבקש מכם

שתבחרו כלכם בליסטע 33 ותשתדלו בהצלחתה.

דברי הדור"ש הק' עמנואל וועלטפרייד
באאמו"ר הה"ק זצללה"ה מראספשא.

450

עפענטליכע ערקלערונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די „הכחשות", וואָס האָבען זיך בעוויזען אין די היגע צייטונגען וועגען דער שטעלונג פון די גראָדזיסקער חסידים צו די בעפאָרשטעהענדע וואַהלען, ערקלערען מיר נאָכאַמאָל, אז בעת

כ"ק אדומו"ר שליט"א מגראָדזיסק

האָט לעצטענס געווילט אין אונזער שטאָדט, האָט דער רבי שליט"א בפירוש ערקלערט, אז

פאַר'ן מינדערהייטס-בלאָק זאָל קיינער פון אנ"ש נישט שטימען!

גלייכצייטיג ערקלערען מיר, אז די „הכחשות" זענען געשריבען דורך א פּריוואַט-פערזאָן.

מיט אַכטונג (—) ר' הירצקי וואָלף
(—) ר' שלמה לובינסקי.

33

צו אַלע אַלטוואַרג-שוסטער אין לאָדז

און צוזאַמענהאַנג מיט דער מעלדונג אין דעם נעכטיגען „פאָלקסבלאַט" ערקלערן מיר קאַטעגאָריש פאָלגענדעס:

ס'איז א שקר מוחלט

אז אונזער סעקציע איז אַרויסגעטרעטען פון דער האַנדוועקער-צענטראַלע זאַוואַדזקאַ 5. גלייכצייטיג ערקלערען מיר, אַז נעכטען אָווענד האָבען מיר אָפּגעהאַלטען אַ פאָד-בעראַטונג און ס'איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען צו שטימען פאַר דער ליסטע 33 און ווי-אַמשאַרפסטן צו פּראָטעסטירן געגן די בונדיסטישע וואַהל-בלאָפעריען.

די פערוואַלטונג פון לאָדזער שוסטערמייסטער פון אַלטוואַרג, זאַוואַדזקאַ 5

פּרעזעס: דוד וואָלף אַבראַמאָוויטש,
וויצע-פּרעזעס: שמעון וואָלף פעלדמאַן,
קאַסירער: אברהם אַבראַמאָוויטש,
סעקרעטאַר: ישראל גראַנקעוויטש,

פערוו.-מיטגלידער: יואל פאַרענצעוויטש,
שמואל גאָלדמאַן,
הערשל יאַקובאָוויטש,
איצעק שולץ.

די סאָוויעטישע געזאַנדשאַפט לייקענט

אז זי זאָל האָבן געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט דער „הראַמאדא".

מ אָ ס ק ו ע, 29. (אַטע) די רעוועלאַציעס פון דער וואַרשאָווער פּרעסע וועגן דעם פּראָצעס פון דער ווייסרוסישער „הראָמאַדאַ" וועגן דעם, אז די רוסישע געזאַנדשאַפט אין וואַרשאָ האָט אָנטיילגענומען אין דער טעטיגקייט פון דער „הראָמאַדאַ" האָט דערצערנט די גאַנצע סאָוויעטישע פּרעסע. די „איז-וועסטיאַ" שרייבט, אַז די דאָזיגע ידיעות זענען פולשטענדיג פאַלש. די צייטונג שרייבט, אַז די ידיעות שטאַמען פון די פּוילישע קרייזן, וועלכע ווילען פאַר-שאַרפען די פּויליש-סאָוויעטישע בעציהונגען.

מ אָ ס ק ו ע, 29. (אַטע) נעכטען האָט דער ראַט פון דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדע געהאַט אַ געשפּרעך מיט צייטונגס-פאָרשטעהער וועגן די רעווע-לאַציעס פון דער פּוילישער פּרעסע, אַז די סאָוויעטישע געזאַנדשאַפטאין וואַרשאָ שטעהט אין קאָנטאַקט מיט די בעשולדיגטע אין איצטיגען פּראָצעס פון דער „הראָמאַדע", וואָס קומט פאָר אין ווילנא.

דער ראַט אוליאַנאָוו האָט געזאָגט, אַז די פּוילישע פּרעסע פיהרט אַ רכילות'דיגע קאַמפּאַניע געגען די סאָוויעטען, בעשולדיגענדיג זיי, אַז זיי שטיצען די אַנטי-מלוכה'שע עלעמענטען אין פּוילען. די ערשטע צייטונג איז געווען דער „עקספּרעס פּאָראַנני", וועלכער האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט „הראָ-מאַדאַ" פּראָצעסצוגעשריבען אַזעלכע זאַכען, וועלכע ס'האָבען זיך מיר קיינמאָל נישט גע'חלומ'ט. איך שטעל קאַטעגאָרישע פעסט, אַז איך ווי אויך די סאָוו-יעטישע געזאַנדשאַפט אין פּוילען איז נישט געשטאַנען אין קיין שום קאָנטאַקט מיט די פיהרער פון דער „הראָמאַדאַ".

פאר יודען-העצערישע רעדעס

6 וואכען תפיסה.

ב ע ר ל י ן, 29 (יט"א, טעלעגראַפיש) דער נאַציאָנאַל סאָציאַליסט געבעל איז דאָ גע'משפט געוואָרען פאַר זיינער אַ יודענהעצערישער רעדע אויף אַנ'עפענט-ליכער פערזאַמלונג. בעת דער דאָזיגער רעדע האָט ער גערופען צו גוואַלדטאַ-טען געגען יודען. אייניגע פערזאָן וואָס זענען עהנליך צו יודען זענען מערדער-ליך צושלאָגען געוואָרען. שפּעטער האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס איז געווען אַ דייטשער פּאַסטאָר און אַ מיטאַרביי-טער פון נאַציאָנאַליסטישען „לאָקאַל-אַנצייגער". געבעל איז פאַר'משפט גע-וואָרען אויף 6 וואָכען תפיסה.

אַ ברילאַנטען-הענדלער דערהרג'עט געוואָרען.

פ אַ ר י ז, 29. (אַטע) נעכטען האָט מען אויפ'ן שאָסע הינטער פּאַריז גע-פונען אַ פערברענטען און געהאַנגענעם טויטען קערפּער. די פּאָליציייאישע אויס-פאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער קערפּער איז דער בערזע-אַגענט מוקס, וועלכער איז מאָנטאָג פערפאַלען געוואָ-רען מיט אַ פּאַרטיע ברילאַנטען אויף 600 טויזענד פראַנק.

יודישע שחיטה אין שוועדען

איז נישט פערווערט געוואָרען.

ש ט אָ ק ה אָ ל ם 29 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) אויף דער היינטיגער פון שטעטישען פּאַרלאַמענט האָט זיך נעפו-נען דער פאָרשלאַג וועגען פערווערען די יודישע שחיטה אין גאַנץ שוועדען, מיט אַ מעהרהייט שטימען איז דער פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

קאָנפערענץ פון דער קליינער קאָאַליציע

וועגען געוועהר-שמוגעל קיין אונגאַרן

ג ע נ ף 29 (אַטע) שבת וועט פאָר-קומען אַ קאָנפערענץ פון די אויסערן-מיניסטאָרען פון טשעכאָסלאָוואַקיי, רו-מעניען און יוגאָסלאַוויען, דער ציל פון דער קאָנפערענץ איז אָנצונעהמען אַ שטעלונג פון דער קליינער קאַאַליציע אין דער פראַגע פון געוועהר-שמוגעל דורך אונגאַרן.

מוסאליני וועט ענטפערען

אויף קאַנצלער זייפעל'ס רעדע.

ר וֹ י ם. 29 (אַטע) נעכטען האָט מוסאָליני אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון דעפּוטאַטען צוליב דער רעדע פון עסטרייכישען קאַנצלער זייפעל. שבת וועט מוסאָליני אין אַ רעדע ענטפערען אויף זייפעלס פאָרוואורפען.

צוזאַמענשטויס צווישען אַ צוג מיט אַ פוהר.

2 מענשען זענען דערביי אומגעקומען.

וו אַ ר ש אַ, 29 (אַטע) נעכטען איז אין דער באַהן-דירעקציע צווישען ווי-סאָקיע - קאָלאָ טאַרנאָוו אַ משאות-צוג אַרויפגעפאָהרען אויף אַ פורמאַנקע, וועלכע איז אינגאַנצען צושמעטערט גע-וואָרען. 2 פּאַסאַזשירען זענען דער-הרג'עט געוואָרען.

אַ דריי-שפּראַכיגער

תלמודישער לעקסיקאָן.

ל אָ נ ד אָ ן. (י.ט.אַ.) דאָ איז ערשי-נען אַ „האַנד-ווערטער-בוך צום תלמוד, מדרש און תרבות" פערפאַסט דורך ברוך קרופּניק און דר. אַ. מ. זילבערמאַן. דאָס צוויי-בענדיגע ווערק ענטהאַלט דעם גאַנצען ווערטשאַץ פון תלמוד און אַראַמעאישע ביבעל-איבערזעצונגען מיט די נויטיגע ערקלערונגען אין דער ניי-העברעאישער, דייטשער און ענגלישער שפּראַך. אין ווערטערבוך ווערען אויך אָנגעוויזען די קוועלען. דאָס ווערטער-בוך איז צונויפגעשטעלט נישט לויט די שרשים, ווי דאָס איז געווען אָנגענומען ביז איצט, נאָר לויט'ן אַלף-בית.

דער ציוניסטישער מעמאָראַנדום

פאַר דער מאַנדאַט-קאָמיסיע.

ג ע נ ף (יט"אַ) ווי מיר דערוויסען זיך, גרייט צו די ציוניסטישע אָרגאַני-זאַציע אַ מעמאָראַנדום וועגן דער לאַ-גע און טעטיגקייט אין ארץ-ישראל. דער מעמאָראַנדום וועט צוגעשטעלט ווערען דער דרייצעהנטער סעסיע פון דער מאַנדאַט-קאָמיסיע, וועלכע קומט פאָר אין יוני ה. י. אין מעמאָראַנדום וועט אויך בעהאַנדעלט ווערען דער בעריכט פון דער בריטישער רעגירונג וועגן דער פערוואַלטונג פון ארץ-ישראל פאַר'ן יאָהר 1927. אנאַלאָגישע מעמאָראַנדומס האָט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע שוין צוגעשטעלט פיר מאָל, צו דער פינפ-טער, זיבענטער, ניינטער און עלפטער סעסיע. די ציוניסטישע עקזעקוטיוו אין ירושלים האָט שוין איבערגעשיקט דער עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן דעם מאַטער-יאַל, וואָס איז נויטיג פאַר'ן מעמאָ-ראַנדום.

„פועלי-ציון" אויף די בעראַ-טונגען פון סאָציאַליסטישען אינטערנאַציאָנאַל.

ג ע נ ף, (יט"א) אין ציריך קומען איצט פאָר די זיצונגען פון עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון סאָציאַליסטישען אַרביי-טער - אינטערנאַציאָנאַל, קאָמיסיעס פאַר קאָלאָניאַל - פראַגען, מינדערהייטען-פּראַ-גען, ענטוואָפנונג און אַנדערע. אין נאָ-מען פון פועלי ציון בעטייליגט זיך אין דער קאָמיסיע פון אינטערנאַציאָנאַל ה' יאַרבלום פון פּאַריז.

די שפּאַנישע רעגירונג האָט חרטה

און קעהרט צוריק צו דער פעלקער-ליגע.

ל אָ נ ד אָ ן. 29 (אַטע) דער דיפּלאָמאַטישער קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי-טעלעגראַף" דערוויסט זיך, אַז די שפּאַנישע רעגירונג גרייט זיך צו צוריקצוקעה-רען צו דער פעלקער-ליגע.

דייטשע נאַציאָנאַליסטען האָבען אויסגעפיהרט.

אונצוטרוי-וואָטום פאַר'ן יודישען גענעראַל-אינטענדענט פון די מלוכה'שע טעאַטערן.

ב ע ר ל י ן, 29. (י.ט.אַ. טעלעגראַ-פיש). דער לאַנדטאַג האָט היינט אָנגע-נומען אַנ'אונצוטרוי-וואָטום פאַר'ן גענע-ראַל-אינטענדענט פון אַלע דייטשע מלוכה-טעאַטערן לעאָפּאָלד געפּנער (אַ יוד). דער מאָטיוו איז; די קונסט-ריכ-טונג, וואָס ווערט פון געפּנער'ן געפיהרט איז אַ געפאַהר פאַר דער עפענטליכער זיטליכקייט אין לאַנד.

די דאָזיגע אָפּשטימונג איז אַנ'ער-פאָלג פון די דייטשע נאַציאָנאַליסטען, וואָס פיהרען שוין לאַנג אַ העפטיגע קאַמפּאַניע געגען געפּנער'ן פאַר זיינע רעוואָלוציאָנערע אויפטוען אין דער טע-אַטער קונסט. געפּנער איז בעקאַנט אַלס גוטער יוד.

פאַר ציוניסטישע טעטיגקייט אין רוסלאַנד

3 יאהר תפיסה.

ר י ג אַ. 29 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) פון מאָסקווע טיילט מען מיט, אַז דער העכסטער טריבונאַל האָט בעשטעטיגט דעם שטראָף-אורטייל געגען די 3 פיהרער פון דער קאָלאָניע תל-חי אין דרום-רוסלאַנד קעזלען, סאָסענסקי און פרידמאַן, וועלכע זענען פעראורטיילט געוואָרען צו 2 און צו 3 יאָהר תפיסה פאַר פיהרען זייער טעטיגקייט אין ציוניסטישען גייסט.

בעזייטיגט דעם הויפּט-פערוואַלטער פון ניו-יאָרקער שפּיטאָל

אין וועלכען מ'האָט געפייניגט 3 יודישע דאָקטוירים.

נ י ו - י אָ ר ק, (יט"א) די שטאָטישע מאַכט אין ניו-יאָרק האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז דער הויפּט-פערוואַל-טער פון קינגס-קאַונטי שפּיטאָל אין ניו-יאָרק, ד"ר מאַרטימער דזשאָנס ווערט בעזייטיגט פון זיין אַמט.

מיט דער בעזייטיגונג פון ד"ר דזשאָנס האָט געפונען דעם עפּילאָג די געשע-הענישען אין שטאָטישען שפּיטאָל אין ניו-יאָרק דעם פאָריגען זומער, וואו 3 יודישע דאָקטוירים זענען אויף אַ שענד-ליכען אויפ'ן געפייניגט געוואָרען דורך זייערע קריסטליכע קאָלעגען.

די געשעהענישען האָבען דעמאָלט אַרויסגערופען שטאַרקע אויפרעגונג, און די 5 קריסטליכע דאָקטוירים, וואָס האָ-בען זיך בעטייליגט אין דער פייניגונג פון די יודישע דאָקטוירים זענען גלייך בעזייטיגט געוואָרען. די אויפזיכטס-מאַכט האָט אויך פעראָרדענט אַ געווי-סע אויספאָרשונג פון די בעציהונגען אין דעם דאָזיגען שפּיטאָל און עס איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין דעם שפּיטאָל ווערט געפיהרט אַ שלעכ-טע ווירטשאַפט און עס ווערען בעגאַנ-גען אַזעלכע מעשים, וואָס שעדיגען דעם גוטען נאָמען פון ניו-יאָרקער שפּיטאָל-וועזען און פון וועלכע עס ליידען שטאַרק די קראַנקע פון שפּיטאָל. אַלס רעזולטאַט פון דער אויספאָרשונג איז דער הויפּט - פערוואַלטער פון שפּיטאָל בעזייטיגט געוואָרען.

פערברייטערט די טעטיגקייט פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור.

ל אָ נ ד אָ ן, (יט"א) דער הויפּט-דירעק-טאָר פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור ה' יעקב לאַנדוי מאַכט בע-קאַנט, אַז די טעטיגקייט פון דער יודי-שער טעלעגראַפען-אַגענטור ווערט פער-ברייטערט אין פערשידענע ריכטונגען. די צענטראַלע אין לאָנדאָן ווערט בע-דייטענד פערגרעסערט און חוץ דעם לייטער ה' יוסף לעפּטוויטש ווערען דאָרט צוגעצויגען צו דער אַרבייט די ה"ה בער סמאָלאַר און ע. אַראָנסבערג פון ניו-יאָרק.

עס ווערען אויך געפיהרט אונטער-האַנדלונגען מיט די בעריהמטע יודישע זשורנאַליסטען ד"ר וואָלפגאַנג פאָן ווייזל און ה' מערווין לעווענטאַל וועגען צו-ציהען זיי צו דער מיטאַרבייט אין דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור. די דאָ-זיגע בעקאַנטע זשורנאַליסטען וועלען לויט'ן אויפטראַג פון דער יט"א בעזו-כען פון צייט צו צייט די בעדייטענדסטע יודישע צענטרען און צושטעלען בע-ריכטען וועגען די וויכטיגסטע געשע-הענישען פון יודישען לעבען אויף דער גאַנצער וועלט.

Dr.med.A.URYSON
ספּעציאַל-אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער20, טעל.35-85
נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 887

Dr. med. **H. LUBICZ**
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע און מע-נער-שוואַכע - קראַנקהייטען היילונגס-קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד

געבעטע שטיהל געבעטע

פערשידענע פאַסענער פון גאָבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ-צעראַטע, שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ווי אויך טאַפּעציר-געגענשטאַנדען

קאַזעטקעס די נייעסטע פאַסאָנען, מאַטראַצען אין 3 גאַטונגען, אויך בעקומט מען ביי מיר סאַלאָן-גאַרניטורלעך אויף זייד-פאַטעליקעס, ווי אויך גאַנ-דאָלקעס, קאַווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספּרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאָלסטערן, פאַר טאַפּעצירער פּרייז. פאַסענער פון בעסטער האָלץ-אויסאַרבייטונג בעקומט איהר נור ביי

ג. לעוקאָוויטש, פּולנאַצנא 5

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-באַהאַנדלונג און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעהמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אָוענד.
לעמשניצע-פּרייזען.

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליבע-חשק אינגאַנצען.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוענד.

שטאַפּעקעס

(צעראָוואַטשקעס)

צו בילוואַל=וואָרען ווערען געזוכט. צו מעלדען זיך פּוסטאַ 12. 435

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס. טריפּער און הויט-קראַנקהייטען בעהאַנדל. פּונמענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוונד

טלית-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים פון מערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הגרס און רעמפּל פיס אויספאַרשיינונג, אויך נאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ח. ציטרינאָווסקי קאַמיענגאַ 1.

אין צוהיטען טויער פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 898
באַמערקונג: מ'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 1 מערץ 1928

ביר־בידזשאַן און יודישע קאָלאָניזאַציע

מען דאַרף בעגריסען, וואָס די יעוו־סעקציע אין רוסלאַנד האָט זיך אויפגעהערט שרעקען פאַר אַ נאַציאָנאַלען געדאַנק, וואָס זי האָט אַרויסגעוויזען מוט און אַ קוק געטון פּראַקטיש אויף אַזאַ מין אַרבייט, וואָס קאָן דערפיהרען, אויב זי זאָל זיך איינגעבען, צו נאָר אַ הויכער מדרגה פון יודישען פאָלקס־לעבען. עס איז דער אָנבאָט צו קאָלאָניזירען דעם ביר־בידזשאַנער ראַיאָן אויפ'ן אמור אין סיביר.

מיר האָבען הינטער זיך אַ לאַנגע געשיכטע פון נישט פערווירקליכטע יודישע טעריטאָריאַליסטישע חלומות. אין די 80־ער יאָהרען פון פאָריגען יאָהר הונדערט האָט די בעגייסטערטע יוגענד אונטער דער פאָהן פון „עם עולם" אויסגעוואַנדערט קיין צפון־אַמעריקאַ מיט'ן ציל דורך קאָלאָניזאַציע לייגען פאַר יודען דעם פונדאַמענט פון אַ פרייען נאַציאָנאַלען און סאָציאַלען לעבען. נישט נאָר זייערע צילען זענען נישט מקוים געוואָרען, אַפילו די בעוועגונג איז אָפּגעשטאָרבען און בעגראָבען געוואָרען אין אַ ספר זכרון פון אונזער געזעלשאַפטליכע בעוועגונגען.

אין די 90־ער יאָהרען האָט זיך אָנגעהויבען אַ יודישע אויסוואַנדערונג קיין אַרגענטינאַ. זי איז אָבער געשטיצט געוואָרען פון דער גאָר גרויסער פינאַנציעלער ירושה, וואָס באַראָן הירש האָט איבערגעלאָזט דעם יודישען פאָלק און אויף אַדמיניסטרירען איבערגעגעבען דער יק"אַ. עפּעס וואָס האָט מען אין אַרגענטינע דערגרייכט. אָבער באַראָן הערשס טעריטאָריאַליסטישער חלום וועגען קאָנצענטרירען גרויסע יודישע מאַסען אויף יודישער קאָלאָניזאַציע ־ ערד איז נישט מקוים געוואָרען.

אויף היפיל דער טעריטאָריאַליסטישער רעיון איז צונויפגעבונדען מיט ארץ ישראל, איז ער אויך דאָרטען, נישטקוקענדיג אויף אַלע קרבנות ביז אַהער, נישט מקוים געוואָרען. איין מעלה האָט אָבער ארץ־ישראל פערמאָגט ענטקעגען אַלע אַנדערע טעריטאָריעס; זי איז געווען בכח אויפצוהאַלטען אַ בעוועגונג צווישען יודען, אָנשטרענגונגען זעהר ווילען אין דער ריכטונג אויף איין ציל און פון צייט צו צייט אַרויסגערופען אין יודישען פאָלק אַ נייע גרייטקייט צו ברענגען קרבנות אויפ'ן מזבח פון נאַציאָנאַלען אויפבוי. אין די 80־ער יאָהרען זענען מיר געווען עדות פון בילו־בעוועגונג. און איצטער זעהען מיר פאַר אונז זייערע אייניקלעך — די חלוצים. אַלע אַנדערע טעריטאָריאַלע פּראָיעקטען האָבען די דאָזיגע מעלה נישט פערמאָגט און די געזעלשאַפטליכע בעוועגונגען, וואָס זיי האָבען אַרויסגערופען זענען אָפּגעשטאָרבען.

מיט'ן ביר־בידזשאַנער פּראָיעקט קאָן דאָס אייגענע זיך פערלויפען, אויב עס וועלען געמאַכט ווערען פעהלערען אין זיין בעהאַנדלונג.

אַזוי ווי אויף אַן'אַליין־בעוועגונג פון דער יודישער מאַסע אין ביר־בידזשאַנער ראַיאָן איז שווער צו רעכענען, מוז די די אויסוואַנדערונג אַהין און די קאָלאָניזאַציע גלייך אין אָנהויב טראָגען אַ סיסטעמאַטישען, פון אויבען אָרגאַניזירטען כאַראַקטער. בכן מוז מען יעדען טריט גענוי בעטראַכטען און זיך היטען, אַז געמאַכטע פעהלערען זאָלען לכתחלה פערשפּרייטען צווישען יודען אַ שם רע אויפ'ן לאַנד.

און דער ערשטער טריט דאַרף זיין: שיקען אין ביר־בידזשאַנער ראַיאָן אַן עקספּעדיציע פון געלעהרנטע, מיט'ן אַנטייל פון אויסלענדישע מומחים, וואָס מיט זייער מיינונג רעכענט מען זיך אין מערב־אייראָפּא און אַמעריקא. נאָר, דענסטמאָל, ווען זייער בעריכט וועט זיין אַ גינסטיגער, זאָל מען צוטרעטען פּראַקטיש צום ענין וועגען קאָלאָניזירען מיט יודען אַזאַ ווייטע קאָלאָניע פון דער גרויסער רוסישער אימפּעריע.

יודישע כלל־טוער האָבען אין משך פון די לעצטע הונדערט יאָהר עטליכע מאָל געפּרובט איבערבויען אונזער פאָלקס ־ לעבען אויף נייע נאַציאָנאַלע און סאָציאַלע יסודות.

די פּרובען האָבען זיך אין אַ גרויסען פאַרנעהם נישט איינגעגעבען און זיי זענען פערבליבען עקספּערימענטען, וואָס האָבען געבראַכט אַ בעשיידענעם נוצען און נישט בערעכטיגט די אידעען פון ווייערע איניציאַטאָרען. אָבער מחמת דעם טאַקט טאָרען מיר לכתחלה נישט אָפּוואַרפען אַ פּראָיעקט, וואָס צילעוועט צו די אייגענע נאַציאָנאַלע און סאָציאַלע אידעאַלען.

יעדער פון אונז איז מחויב צו זוכען דעם אָנשפּאַר ־ פונקט פאַר די שעפערישע כחות פון דעם פאָלק, וואָס וועלען ברענגען צו זיין אויפלעבונג. יודען מוזען מאַכען זייערע קאָלאָניזאַציע ־ פּרובען אומעטום, וואו עס זענען נאָר פאַרהאַן אויף דעם פּאָליטישע, פיזישע און סאָציאַל־געאָגראַפישע מעגליכקייטען. מען מוז נאָר צוגעהן צו יעדען פּראָיעקט פון דעם מין מיט דער נויטיגער ערנסטקייט, מיט'ן געהעריגען אַחריות־געפיהל און מיט דער עקסטער פאָרזיכטיגקייט ערשט דענסטמאָל איז פאַרהאַן אַ גאַראַנטיע אַז פון'ם פּראָיעקט וועט עפּעס, וואָס אַרויסקומען און, אַז ער וועט נישט מגולגל ווערען אין איינע פון יענע אילוזיעס, וואָס בליהען אויף די קברים פון אונזערע געזעלשאַפטליכע בעוועגונגען.

(פּ—ו.)

די פסיכאָלאָגישע דראַמע פון די יודען אין פראַנקרייך.

די עלטערע יודען אַסימילירען זיך, דער יונגער דור קערט זיך צוריק צום יודענטום.

(אַ בריף פון פּאַריז).

שטיל און רוהיג איז דאָס לעבען אין פּאַריז קיין פערזאַמלונגען זענען נישטאָ. קיינע דריווס, קיינע באַנקעטען, קיינע סענסאַציעס. אַמאָל אין אַ נאָוויגע אַ יובילעי, אַמאָל אין אַ נאָוויגע אַ לויה. שטיל און רוהיג... אין אונזערע קליינע יודישע שטעטלעך אין ליטע און בעלאַרוסיע, ווען מען האָט געוואָלט זאָגען, אַז אימיצער לעבט גוט, פלעגט מען זאָגען: „ער לעבט ווי גאָט אין פּאַריז". אָט אַזוי לעבען דאָ יודען. איהר פערשטעהט דאָך גוט, אַז דער פּאַריזער גאָט איז אַביסעלע אַן'אַפּיקורס. ער פאָדערט נישט אַלע טאָג אַ נייע סינאַגאָגע, אַלע טאָג אַ נייע ישיבה. ער איז צופרידען ווען די גרויסע, שעהנע איינגעשלאָפענע סינאַגאָגע עפענט אַמאָל איהרע טירען פאַר אַ יאָהרצייט, פאַר אַ ברית, פאַר אַ חתונה. ער קלויבט נחת, זעהענדיג ווי עפּעס גאָר אַ גוי'אישער פּנים מיט אַ צילינדער, מיט אַ רויטען צייכען פון דעם לעגיאָן ד'האָנער, קריכט אַרויס פון אַ פיינעם אויטאָמאָביל, קוקט זיך אַרום ווי אין חלום, פרעגט ביים פראַנצויזישען שאָפער: „איז דאָס באמת די שוהל?", געהט אַריין און ווי אַ קליינער יודישער יונגעלע זאָגט ער מיט זיבען גרייזען „יתגדל ויתקדש".

אַזוי קוקענדיג קאָן מען מיינען, אַז דאָס פראַנצויזישע יודענטום איז איינגאַנצען טויט, בעגראָבען אונטער אַ גלענצענדער מצבה, אויף וועלכער ס'איז אָנגעשריבען מיט שעהנע פראַנצויזישע אותיות: „פרייהייט, גלייכהייט, ברידערליכקייט"... אָבער דאָס איז אַ גרויסער טעות. דער יודישער נאַציאָנאַלער געפיהל איז נישט געשטאָרבען. די פראַנצויזישע יודען זענען דערגאַנגען ביז די לעצטע גרעניצען צו אַסימילאַציע. זיי האָבען פערזוכט איהרע בעסטע פּרוכטען, געטרונקען איהרע בעסטע וויינען, זאַט געוואָרען מיט איהר בעסטען ברויט. רייכקייט און כבוד, גוטע מאַניערען און קולטורעלע ראַפינירטקייט — אַלץ האָבען זיי געשעפּט מיט ביידע הענט פון דעם אומבעגרעניצטען פראַנצויזישען אוצר, פון איהר שעהנער, אַלטער קולטור. געשעפּט און געדאַנקט גאָט און פראַנקרייך. געדאַנקט פון פולען האַרץ. קאָן מען עפּעס ליבען מעהר און שטאַרקער ווי אַ פראַנצויזישער יוד ליבט פראַנקרייך? דערגאַנגען ביז די לעצטע גרעניצען פון אַסימילאַציע און פלוצלינג... האַלט! עפּעס... עפּעס... וואָס? ! וואָס פעהלט אונז?

דער אַלטער דור ענטפערט אויף דער פראַגע מיט אַ מעלאַנכאָלישען שמייכעל. קאָן מען אַלץ פערשטעהן?... דאָס לעבען איז שוין כמעט אָפּגעמאַכט. ברעכען זיך דעם קאָפּ? נאַרישקייט!... אָבער די יונגע, די נייע גענעראַציע, האָט מעהר טעמפּעראַמענט, דאָס לעבען האָט זיך פאַר איהר נאָר אָנגעהויבען און מעלאַנכאָליע איז איבערהויפּט נישט קיין ענטפער פאַר יונגעלייט... זיי מוזען פערשטעהן, זיי מוזען וויסען: וואָס איז די מעשה מיט דעם טשיקאַווען „עפּעס"? וואָס פעהלט זיי?

עס וואָלט געווען אַ גוזמא צו זאָגען, אַז אַלע יונגע פראַנצויזישע יודען, אַז דער גאַנצער יונגער דור שטעלט זיך די דאָזיגע שאַרפע פראַגע. עס וואָלט געווען אַ גוזמא צו זאָגען, אַז יענע, וועלכע שטעלען זיך די פראַגע, האָבען שוין געפונען אַ קלאָרען יודישען ענטפער. אָבער עס איז גאַנץ געוויס און זיכער, אַז די קולטורעלע מינדערהייט פון די יונגע פראַנצויזישע יודען, די מינדערהייט, וועלכע ביי אַלע פעלקער און אין אַלע צייטען גיט־צו אַ פּנים צו אַ גאַנצען דור און שאַרפט־אויס זיינע אידעאַלען, איז פערצווייפעלט מיט דער פּסיכאָלאָגישער פּראָבלעם: וואָס פעהלט איהר? זוכט אַ תירוץ און איז אויף אַ ריכטיגען יודיש־נאַציאָנאַלען וועג.

ביז דעם סוף פון דעם לעצטען יאָהרהונדערט האָט אין פראַנקרייך געקייגט די פּאָזיטיווע, ראַציאָנאַליסטישע טראַדיציע. מען קאָן זאָגען, אַז די פראַנצויזישע געשיכטע פאַר די פראַנצויזען הויבט זיך אָן פון דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע. דער זיידע איז געווען מיראַבאָ, אָדער ראָבעספּיער, אָדער דאַנטאָן. דער בית־המקדש איז געווען דער, אָרט וואו די באַסטיליע איז געשטאַנען — די באַסטיליע, וועלכע די רעוואָלוציאָנערען האָבען צושטורעמט און חרוב געמאַכט. דער שלחן־ערוך איז געווען גאַנץ, און גאַנץ אין דער „דעקלאַראַציע פון די מענשליכע רעכט": „פרייהייט, גלייכקייט, ברידערליכקייט. אויף פּאַפּיר, אָבער דאָך דער פונדאַמענטאַלער פּרינציפּ פון דער פּאָליטישער און קולטורעלער טראַדיציע... וואָס ס'איז געווען פריהער, ביז 1789, איז אינטערעסאַנט, געוויס! אָבער וואָס האָט דאָס צו טון מיט דעם נייעם פראַנקרייך? נאָר רעאַקציאָנערען, ראָיאַליסטען, באָנאַפּאַרטיסטען, קלעריקאַלען, קאָן דאָס וואַרימען און ריהרען... דער מאָדערנער פראַנצויז איז אַ זוהן פון דער רעוואָלוציע, וואָס איז פאַר איהם קאַטאָליציזם, נאַציאָנאַליזם און אַנדערע אין ביינער פון דער אַלטער וועלט? גאָרנישט.

אין אַזאַ וועלט האָט דער יונגער יוד געפיהלט זיך איינגאַנצען אין דער היים. איז ער דען אויך נישט אַן'אייניקעל פון דאַנטאָן אָדער ראָבעספּיער, אָדער מיראַבאָ? עס איז דאָך אַזוי גרינג צו זיין אַן'אייניקעל, ווען דער זיידע איז נישט אַ זיידע אין פליייש און בלוט, נאָר אַ זיידע ברוח... באַסטיליע איז אַ באַסטיליע פאַר אַלעמען... די דעקלאַראַציע פון רעכט איז יודיש נישט ווייניגער ווי פראַנצויזיש, און אפשר אַביסעל נאָך מעהר יודיש ווי פראַנצויזיש... די גוים האָבען עפּעס געהאַט אין זייער געשיכטע אַלטע נאַרישקייטען און האָבען זיך געפּרעהט מיט זיי. מיר האָבען אויך געהאַט אַלטע נאַרישקייטען און האָבען זיך אויך געפּרעהט מיט זיי. בקיצור המעשה — ברידער!... און נישט אומזיסט האָבען מיר געזעהן די פראַנצויזישע יודען אַזוי אייפעריג, אַזוי פאַנאַטיש איבערגעגעבען צו דער רעוואָלוציאָנערער טראַדיציע. בעסערע חסידים האָבען די צדיקים פון דער רעוואָלוציע אין פראַנקרייך נישט געהאַט. אַזוי איז געווען אין דער מלוכה פון געדאַנק און אידעאָלאָגיע. נישט ערגער אין דעם פּראַקטישען לעבען. ספּאָרט איז דאָך אויך אמת'ער גן־עדן. אַ יודישער פערד אָדער אַ גוי'אישער פערד? — נעה און טרעף! אַ יודישער באַלעם אין טעניס, אָדער אַ גוי'אישער? — וואָס איז דער חילוק! און אַזוי אויך אין דער ליטעראַטור. ליטעראַרישער אימפּרעסיאָניזם קאָן דאָך אויסגעשפּונען ווערען פון אַ יודען — גוסטאַוו קאָהן, צום בייספּיל... אַזוי איז דער יונגער יוד פון דעם פריהערדיגען דור געווען אין אַ פערפעקטער האַרמאָניע מיט דעם יונגען פראַנצויז: איין גאָט און איין רעליגיע; קיין גאָט, קיין רעליגיע...

אָבער אָט איז געקומען אַ נייע פראַנצויזישע גענעראַציע. ליבעראַל, הומאַניטאַריש, איידעל — אָבער מיט נייע געדאַנקען וועגען דער פראַנצויזישער געשיכטע און טראַדיציע. רעוואָלוציע — געוויס אַ גרויסע היסטאָרישע זאַך! זי האָט געבויט אַ נייע פראַנקרייך. זי האָט בעפרייט דאָס פאָלק. זאָל זי זיין בעגריסט און געבענשט. אָבער פראַנקרייך האָט געלעבט אַ גרויסען לעבען הונדערטער הונדערטער יאָהרען, ביז 1789; איז דאָס אַלץ נאַרישקייט, פינסטערניש, רעאַקציע? לאָמיר דאָך אַ קוק טון, וואָס אין אונזער פּסיכאָלאָגיע, אין אונזער נשמה, אין אונזער זעהר פערזענליכקייט פליסט אין אָט די אַלטע יאָהרהונדערטער? איז די פראַנצויזישע טראַדיציע באמת געבוירען אין 1789? אפשר אַביסעל פריהער? און וואָס וועגען קאַטאָליציזם? מען מעג ניט גלויבען. אַז דער פּאַפּסט אין רוים קאָן קיין טעות נישט האָבען. גוט. אָבער פאַרהאַן איז דאָך אַן'אונטערשיד צווישען אַ קאַטאָליק און נישט אַ קאַטאָליק. קאַטאָליציזם האָט דאָך געשטעמפּעלט אַ ספּעציעלען כאַראַקטער און טעמפּעראַמענט. זענען מיר, פראַנצויזען, נישט אויפגעוואַקסען אין אַן'אַלטער קאַטאָלישער טראַדיציע? און דאָ קומען שרייבער, ווי פּאָל קלאָדעל (איצט אין וואַשינגטאָן אַלס פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר) און פאַרבען די נייע פראַנצויזישע געדאַנקען מיט אַ רייכען קאַטאָלישען גלאַנץ. און שאַרל מאָראַס, דער פּראָפעט פון קולטורעלען נאַציאָנאַליזם, ווערט אַ האַלבער גאָט פאַר אַ נייער טעמפּעראַמענטפולער און ליידענשאַפטליכער גענעראַציע פון יונגע פראַנצויזען אין די שולעס און אוניווערזיטעטען... אָ, אוים מיראַבאָ, אוים דאַנטאָן און אוים ראָבעספּיער! אינטערעסאַנטע פראַנצויזען, יאָ, אָבער נישט, מיט זיי האָט זיך אָנגעהויבען פראַנקרייך... זיי זענען נישט אונזערע זיידעס און מיר זענען נישט זייערע אייניקלעך...

און די קולטורעלע אַטמאָספערע פאַר דעם יונגען יוד איז געוואָרען אַביסעלע קאַלטליך... קיינער וואַרפט נישט אַרויס. גאָט זאָל היטען! דאָס איז דאָך די גרויסע, די איידעלע פראַנקרייך. אָבער ער איז שוין נישט אַזאַ גרויסער קרוב ווי פריהער, נישט דער זעלבער זיידע, נישט די זעלבע טראַדיציע... דער אָדער יענער יודעל קאָן ווערען אַ פּאַפּיסט מעהר ווי דער פּויפּסט אַליין. ער קאָן שרייען אויף אַלע בוידעמס, אַז ער און קאַטאָליציזם זענען ווי שני לוחות הברית... אָבער די פראַנצויזישע יודען אַלס אַ מאַסע, זענען צו גוט אַסימילירט, האָבען צופיל דאָס קלאָרע געפיהל פאַר'ן לעכערליכען, צו מאַכען הינטישע שטיק און קאָרטשען זיך פאַר די טראַדיציאָנעלע אַלט־פראַנצויזען...

און דער יונגער יוד אין פראַנקרייך הויבט אָן צו פערשטעהן וואָס איהם פעהלט. איהם פעהלט אַ טראַדיציע. און ער קלערט ווייטער: די פראַנצויזען האָבען געזוכט און געפונען אַ טראַדיציע אין דעם גרויסען טייך פון זייער געשיכטע, וועלכער, ועהט־אויס, פליסט ניט פון מיראַבאָ'ס מוח, נאָר פון די אור־אַלטע וואָרצלען פון אַ ראַסע... און מיר? מיר, יודען? אפשר?...

און דאָ קומט צו פראַנקרייך דער יוד פון מזרח־אייראָפּע, מיט אַ שוואַרץ העמדעל, נישט מאַניקירט, אָבער ער האָט עפּעס אין די אויגען. עפּעס אַ פייערל.

אַן'אַנדער אַרטיקעל איז נויטיג צו דערצעהלען די געשיכטע און די רעוואָלוציאָנען פון דער פּאַראַדאָקסאַלער בעקאַנטשאַפט.

ס. פאַלאַכאָוו.

שוידערליכע עינויים פון פּאָליטישע אַרעסטירטע

לעטלענדישע פּאָליציי־בעאַמטע פאַר'ן געריכט.

(קאָרעספּאָנדענץ פון ריגע).

דעם 1־טען מערץ הויבט זיך אָן אין דווינסקער געריכט אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס געגען הויכע בעאַמטע פון דער דווינסקער פּאָליטישער פּאָליציי, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין בעגעהן מעשים־תעתועים לגבי פּאָליטישע אַרעסטירטע.

אין אָקטאָבער 1926 זענען אין שטעדטעל קרעסלאַווקע דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רייהע רעוויזיעס אין פּריוואַטע יודישע הייזער און אין דער אָרטיגער „קולטור־ליגע", דערביי זענען אַרעסטירט געוואָרען 35 יודישע יונגעלייט און מיידלעך אונטער דער בעשולדיגונג, אַז מען האָט ביי זיי געפונען רויטע פאָהנען, קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס א.אַ.וו. די אַרעסטירטע האָט מען אָפּגעפיהרט קיין דווינסק. אין עטליכע טעג אַרום האָט מען עטליכע אַרעסטירטע בעפרייט.

גראַד האָט זיך צו יענער צייט אין דווינסק אויפגעהאַלטען דער בונדישער דעפּוטאַט פון לעטלענדישען סיים דר. מייזעל. וועלכען די בעפרייטע האָבען מיטגעטיילט, אַז מען האָט זיי אין אַרעסט שטאַרק געשלאָגען און געפּייניגט און געבעטען דעם דעפּוטאַט דרינגענד אָנצונעמען נויטיגע שריט, כדי צו ראַטעווען די איבעריגע אַרעסטירטע.

דר. מייזעל האָט תיכף וועגען די פאַקטען אַריינגעטראָגען אַן'אָנפראַגע אין סיים און עס איז בעשטימט געוואָרען אַ ספּעציעלע פּאַרלאַמענטאַרישע אויספאָרשונגס־קאָמיסיע אויסצופאָרשען דעם גאַנצען ענין. נאָך אַ גענויעם פערהער פון די אַרעסטירטע האָט די קאָמיסיע קאָנסטאַטירט די שווערסטע בעשולדיגונג געגען די פּאָליציי־בעאַמטע, וועלכע זענען בעגאַנגען אונדערהערטע מעשים־תעתועים לגבי די אַרעסטירטע.

דעם אַרעסטירטען דוד צדעלמאַן האָט מען מיט'ן פויסט געשלאָגען איבער'ן שלייף און אין זייט, געריסען די האָר פון קאָפּ, געשליידערט אויפ'ן דיל א.ד.גל. הינדע היניס (סעקרעטאַרין פון קולטור־ליגע) און חנה שפּערלינג האָט מען געשלאָגען און געדראָהט צו דערשיסען, אויב זיי וועלען זיך נישט מודה זיין. אַן'אַנדער אַרעסטירטען האָט מען אַ נאַקעטען געשטעלט אויף די קניה און מיט פלאָקענס איהם געשלאָגען איבער די פּיאַטעס.

שוידערהאַפט זענען די ערקלערונגען פון דער 17־יעהריגער דבורה שפּערלינג, וועלכע מען האָט אויסגעטון נאַקעט און חוזק געמאַכט איבער איהר. די אומגליקליכע איז געפאַלען אין חלשות און דערנאָך האָט מען זי געשענדעט. אַ סך אַרעסטירטע האָט מען פאַר'ן שלאָגען פערבונדען די מיילער מיט אַ נאַסען האַנדטוך, כדי עס זאָלען זיך נישט הערען זייערע געשרייען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע שווערע בעשולדיגונגען איז דער שעף פון דער דווינסקער פּאָליטישער פּאָליציי און אַלע בעאַמטע, וואָס האָבען געפיהרט די אויספאָרשונג, בעזייטיגט געוואָרען פון זייערע פּאָסטענט און זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין געריכט פאַר פּייניגען די אַרעסטירטע.

וואָס שייך די 35 יודישע אַרעסטירטע געפינען זיי זיך אַלע אויף דער פרייהייט אויף קויציע און דער פּראָצעס געגען זיי וועט פאָרקומען דעם 16־טען מערץ. די אָנגעקלאָגטע בעהויפּטע אָבער, אַז עס איז פאָרגעקומען אַ פּשוט'ע פּראָוואָקאַציע. איינינגע דערצעהלען, אַז זיי האָבען געזעהן, ווי די בעאַמטע האָבען אַליין אונטערגעוואָרפען די קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס. ביידע פּראָצעסען רופען אַרויס אין דער יודישער ווי אויך אין דער אַלגעמיינער געזעלשאַפט, אַן'אויסערגעוועהנליכען אינטערעס.

(י.ט.אַ.)

לאדז 1 מערץ 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז 1 מערץ 1928

די לעצטע דריי טעג פאר די סיים-וואהלען.

מערץ	1
זון-אויפגאנג 6 33	דאנערשטאג
זון-אונטערגאנג 5.10	ט
לענג פון טאג 10.37	אדר תרפ"ח

טאג-נאטיץ.

נישט דערלאזבארע וואהל-מעטאדען.

אין געכטיגען נומער פון אונזער צייטונג איז געווען אפגעדרוקט א וואהל-אנאנס אין וועלכען ס'ווערט צ. א. געזאגט: „ס'איז אבער א פאקט, אז ר' יצחק אייזיק פאנער ז"ל אין ראבראמיל איז דורך ציוניסטען ערמארדעט געווארען א. א. וו.

הגם די רעדאקציע איז פאר'ן אינהאלט פון אנאנסען-טייל נישט פעראנטווארטליך' האלטען מיר פאר אונזער חוב צו ערקלערען, אז דער דערמאהנטער אנאנס וואלט דורך אונז נישט ארורכגעלאזט געווארען, און אריינגעפאלען אין נומער איז ער צוליב דעם, וואס ר'איז אויפגעגעבען געווארען שפעט ביינאכט, דירעקט אין דרוקעריי.

די מעשה וועגען כלומרשטען מארד אין דאבראמיל שטעלט זיך פאר אין ליכט פון אפיציעלע יודישע און נישט-יודישע קוועלען אזוי, אז קיין מארד איז דארט נישט פארגעקומען און אז י. א. פאנער, א 72-יעהריגער זקן, איז געשטארבען ביי זיך אין דערהיים מיט א נאטירליכען טויט. אז די ידיעה וועגען „מארד" אין דאבראמיל איז א פאלשע האבען מיר שוין איבערגעבען נאך אין לעצטען פרייטאג-נומער פון אונזער צייטונג.

דאס באנוצען זיך מיט א רעמענטירטען מארד-קלאנג צוליב וואהל-צוועקען בעשייזט נאכאמאל צו וואס פאר אנ'אונזין עס דערגעהט אין אונזער געזעלשאפט דער וואהל-קאמף. איינס פון די מיטלען אין פאליטישען קאמף איז געוועהנליך די דיסקרעדיטירונג פון געגנער, ביי אונזערע בעדינגונגען איז דאס דאזיגע מיטעל דערפיהרט געווארען ביז צום אבסורד אין דער שטרעבונג דעם געגנער צו דיסקרעדיטירען און צו קאמפראמיטירען איז נישטא קיין שום אפהאלט און אלע מיטלען ווערט בעטראכט פאר ערלויבט און דערלאזבאר. די וואהל-קאמפאניע געהט איבער אין א האזארד-שפיל, ביי וועלכען אלצדינג איז כשר, אבי עס פיהרט נאר צו דערגרייכען דעם מאמענטאלען ציל און עפעקט.

מ'פערטראכט זיך גארנישט איבער דעם, צו וואסער דעמאראליזאציע, צו וואסער אינערליכער פערוויסטונג דאס באנוצען זיך מיט אזעלכע מיטלען קאן דערפיהרען. דער קאמף פון פאליטישע געגנער מיט פאליטיש-געזעלשאפטליכע פראגראמען און פלאטפארמען ווערט פערוואנדעלט אין א קאמף פון בלוטיגע שונאים, וועמעס ציל עס איז שיער נישט איינער דעם אנדערען פיזיש צו פערניכטען.

יעדער אויפריכטיגער און פערנינפטיגער מענש — אויך פון דעם פעראינטערעסירטען וואהל-בלאק — וועט אינאיינעם מיט אונז מודה זיין, אז אזא מיטעל, ווי די בעשולדיגונג פון א בעשטימטער שיכט פון יודישען פאלק אין מארד אויס וואהל-אייפער און שיער נישט צוליב וואהל-צוועקען, שטייגט אריבער די גרעניצען פון דערלאזבארקייט. ווייל ס'איז דאך געגנוג נאך אביסעל צו רייצען די געמיטער, נאך א וויילע לאזען אויף דער פריי דעם וואהל-טעמפעראמענט, און דאס וועט ברענגען צו בלוט-פערגיסונג אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט. די פאלגען פון אזא אויפרייצען קאנען זיך לאזען פיהלען ניט נאר איצט, אין די פאר טעג, וואס זענען געבליבען פאר דעם וואהל-קאמף, נאר דער גיפט קאן בלייבען אויף ווייטער, און שווער וועט זיין דערנאך צורעכט צומאכען, די פערוויסטונג אין די מוחות און געפיהלען, וואס איז געקומען אלס רעזולטאט פון דער וואהל-קאמפאניע.

עס איז די דרינגענדע אויפגאבע פון די פעראנטווארטליכע אינסטאנצען און פיהרער אין רעכטען מאמענט צו זאגען „סטאפ"! ווייטער פאר מען נישט געהן!

די צו ווייט פערגאנגענע, די צו שטארק צוהיצטע קעפ און הענד מוזען אפגעהאלטען ווערען אין דער ארבייט, וועלכע ווי טוען, אפשר אומבעוואוסטזיניג פאר זיך אליין, עס זענען פערהאן וויכטיגערע און העכערע זאכען, ווי דער מאמענטאלער זיג, ווי די פאר איבעריגע שטימען אדער דער דערגרייכטער מאנדאט. נצחונות, וואס ווערען געוואונען מיט'ן פרייז פון ווילדער שנאה פון אין פאלקס-שיכט צום צווייטען וועגען נישט קיין זיגען, נאר א שווערע מפלה, פון וועלכער אלע צדדים וועלען ליידען.

אויך אין לאדז איז א שפאלטונג ביי די ענדעקעס.

(—) נאך דער שפאלטונג ביי די ווארשאווער ענדעקעס, וואס האט געבראכט צום ארויסטריט פון ג. דעפ. סאדזעוויטש, וועלכער האט ווידער אנגעהויבען ארויסצוגעבען די אמאליגע „דווא גראשע" אבער איצט שוין נישט אלס נ.ד.קישע צייטונג, נאר אנ'אנהענגערין פון דער סאנאציע, איז אזא שפאלטונג געקומען אויך אין לאדז.

די טעג איז אין א פריוואט-וואוינונג פון א לאדזער ענדעקישען פיהרער פארגעקומען א גרעסערע בעראטונג אין וועלכער ס'האבען אנטייל-גענומען אויך ווארשאווער טוער.

צום סוף פון דער זיצונג האט זיך א גרופע פון די אנוועזענדע אויף דער בעראטונג געמעלדעט צום וואהל-קאמיטעט פון „איינסעל" און ערקלערט, אז זיי האבען בעשלאסען אויפצופאדערען זייערע אנהענגער צו שטימען פאר דער ליסטע נומער 1, ווייל די קאנדידאטען פון 24 און 25 אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע ענטשפרעכען נישט די אידעען פון דער נייער גרופירונג, וועלכע וויל מיטארבייטען מיט'ן מארשאל פילסודסקי.

א דעלעגאציע פון די אפגעשפאלטענע איז נעכטען ארויסגעפאהרען קיין ווארשא.

זונטאג ביינאכט וועלען די טראמוואיען קורסירען פון 12 ביז 2.

דער פארזיצענדער פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע ריכטער קארווין-קאראטקעוויטש האט בעשלאסען אנ'אפמאך מיט דער טראמוואי-דירעקציע, אז זונטאג ביינאכט נאך די וואהלען זאלען די טראמוואיען קורסירען פון 12 ביז 2 ביינאכט.

פון מינדערהייטס-בלאק.

אויף נעכטען אין אווענד האט דער יודישער וואהל-קאמיטעט ביים מינדערהייטען בלאק צונויפגערופען א גרויסען מיטינג אין פילהארמאניע מיט דער בעטייליגונג פון י. גרינבוים, א הארטגלאס, ה. פארבשטיין, ארוו. א. לעווינסאן, רער. וואלקאוויטש, חיים ראסנער, און ד"ר ראזענבלאט. דער מיטינג האט ארויסגערופען א אונגעהויערען אינטערעס אין דער שטאדט און אין דער גאנצער אומגעגענד.

ארום 8 אין אווענד האט זיך פאר דעם פילהארמאניע זאל פערזאמעלט א אומגעהויערער גרויסער עולם, מען האט שוין אנגעהויבען אריינצולאזען דעם עולם אין זאל. פלוצלינג איז קאליע געווארען דאס עלעקטרישע ליכט, און דערפאר איז דער מיטינג געשלאסען געווארען, א טייל פון פערזאמעלטען עולם האט זיך געלאזט געהן אויפ'ן הויף פון הויז וואו עס געפינט זיך דער לאקאל פון „התאחדות".

ד"ר ראזענבלאט האט געהאלטען צו די פערזאמעלטע א קורצע רעדע און האט אויפגעפאדערט רוהיג זיך צו פונאנדערגעהן מיט'ן געזאנג פון התקוה איז דער עולם דערויף זיך פונאנדערגעגאנגען.

ארום 10 אין אווענד האט זיך אנגעהויבען א מיטינג אין איבערפולטען לאקאל פון „התאחדות", מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען ארוו. לעווינסאן ארוו. הארטגלאס, חיים ראסנער, ד"ר פעלרמאן און אנדערע. ס'איז איינשטימונג אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען פאר דער ליסטע נומער 18.

פון אלג. יודיש-נאצ. בלאק

טיילט מען אונז מיט: אין דער נאכט פון דינסטאג אויף מיטוואך זענען אומבעקאנטע פערזאנען בעפאלען די הויפט-וואהל'ביורא פון אלגעמיין-יודישען נאציאנאלען בלאק אויף מאניושקי 5. נישט-קענענדיג אויפברעכען די טירען, האבען זיך די אנפאלער בעגניגענט מיט'ן ארויסגנב'ענען די רעקלאמע-לייוועגד פאר'ן טויער.

*

אין די לעצטע צוויי טעג האט דער לאדזער הויפט-קאמיטעט פון אלגעמיינעם יודיש-נאציאנאלען בלאק איינגעארדענט מיטינגען אין א גאנצע רייה שטעט אין דער לאדזער פראווינץ, דערונטער אין פיעטרקאוו, טאמאשאוו, גלאוונא און בעלכאטאוו.

אויף אלע מיטינגען איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער ליסטע 33.

דער אלגעמיינער יודיש-נאציאנאלער וואהל-בלאק ארדענט היינט אווענד איין אין פילהארמאניע דעם לעצטען גרויסען מיטינג פאר די וואהלען צום סיים. אויפ'ן מיטינג וועלען ארויסטרעטען ג. דעפ. פרילוצקי. ג. סענ. מענדעלסאן, ג. דעפ. מינצבערג, פרנס פרידמאן פון ווארשא, אדוו. ווייצמאן, דער פרעזעס פון סוחרים-פעראיין פיעטרקאווער 10 יאקאב אייזנער א. א.

*

נעכטען אווענד איז אין אלט-שטעטישען בית-המדרש פארגעקומען א סיום-פייערונג. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען קהלה-פרעזעס מינצבערג און ר' פישל ליבערמאן. עס איז בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער ליסטע 33.

פון „בונד".

שבת ארדענט איין דער בונדישער וואהל-קאמיטעט אין „פילהארמאניע" א קאנצערט-וואהל-מיטינג לויט דער בעטייליגונג פון ב. מיכאלעוויטש, ג. זיבערט, פון ווארשא און דער לאדזער סיים-קאנדידאט י. ליכטענשטיין. א חוץ דעם וועט דער פילהארמאנישער ארקעסטער ארויסטרעטען מיט א רייכען קאנצערט טייל.

*

שבת ארדענט איין דער בונדישער וואהל-קאמיטעט 8 גרויסע וואהל-מיטינגען אין אלע פונקטען פון שטאט.

פון „פועלי-ציון".

נעכטען זענען פארגעקומען א רייה הויז-פערזאמלונגען אין באלוטער געגענד, וואו ס'זענען ארויסגעטרעטען רעדנער. איבעראל איז אנגענומען געווארען רעזאלוציעס צו שטימען פאר „פועלי-ציון" ליסטע 5.

היינט דאנערשטאג אין אווענד ווערט צונויפגערופען א פערזאמלונג פון אלע פערטרויאונגס-מענער פון דער ליסטע 5.

קאנפיסקאציעס.

(ב) נעכטען זענען קאנפיסקירט געווארען די דייטשע „פרייע-פרעסע" און „לאדזער פאלקסצייטונג". די צייטונגען זענען ארויסגעגאנגען אין א צווייטער אויפלאגע אהן די קאנפיסקירטע ארטיקלען.

די „אגודה" האט נעכטען ארויסגענומען אין דער קהלה א רשימה פון מתים.

פון ווען אן שטימען מתים ביי וואהלען?

18 אלע לעבעדיגע שטימען פאר נומ

פראדוקטען-שטיצע פאר ארבייטסלאזע.

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט ביים לאדזער מאגיסטראט מעלדעט, אז מאנטאג דעם 5. מערץ 1928 הויבט מען אן רעגיסטרירען די ארבייטסלאזע, וועלכע קענען בעקומען אונטערשטיצונג מיט לעבענס-מיטעל-פראדוקטען.

צו דער רעגיסטראציע קענען זיך מעלדען די ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין די אפטיילונגען פון דעם מלוכה'שען ארבייט-פערמיטלונגס-אמט פון'ם 16. דעצעמבער 1927 ביז'ן 20. פעברואר 1928 און בעקומען נישט קיין אונטערשטיצונג פון ארבייטסלאזען-פאנד.

די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען שוין בעקומען אונטערשטיצונגען מיט לעבענס-מיטעל-פראדוקטען אין דעם היי-יעהריגען ווינטער, האבען איצט נישט קיין רעכט צו בעקומען אונטערשטיצונג.

די פעראינטערעסירטע ארבייטסלאזע דארפען זיך רעגיסטרירען אין פאלגענדע ביורא'ס:

רינקאווא (באזארנא 5), ראקיטשינער 10/12, זשעראמסקא 74/76.

פון מאנטאג דעם 5. מערץ 1928 אן פון 4 ביז 6 א זייגער.

שרעקליכער טויט פון אנ'ארבייטער.

ווערט אריינגעריסען אין מאשין און ווערט צוריסען אויף שטיקער.

(—) א שרעקליכער אומגליקס-פאל איז נעכטען פארגעקומען אין ראזענבלאט'ס פאבריק (קאראלא 36).

דער ארבייטער אנדזשעי קארנאצקי (פשענדזעלניאנא 82) איז אונפארזיכטיג צוגעגאנגען נאהענט צו דער מאשין. דער טראנסמיסיע-פאס האט דעם אומגליקליכען אונטערגעכאפט פערדרעהט און אין איין רגע אפגעריסען די הענד און די פיס. די אפגעריסענע קערפער-טיילען האט דער פאס צעווארפען אין אלע עקען זאל.

צווישען די ארבייטער איז ענטשטאנען א שרעקליכע פאניק. מען האט באלד אפגעשטעלט דעם מאטאר און פון דער מאשין אפירגענומען דעם שרעקליך צוקאלעטשעטען קערפער.

דעם טויטען קערפער האט מען געלאזט אויפ'ן ארט ביז עס איז געקומען די פאליציי.

א קויהלען-סוחר האט זיך פערשווארצט

אונטערגעשריבען פאלשע וועקסלען און איז ענטלאפען.

מיט א צייט צוריק האט זיך אין טאמאשאוו בעזעצט און געעפענט א קויהלען-סקלאד א לאדזער סוחר, א געוויסער מענדעל גאלדוואסער (טראוגוטא 8).

אזוי-ווי דאס געשעפט אין טאמאשאוו איז איהם נישט גוט געגאנגען, האט גאלדוואסער בעשלאסען זיך ארויסצוהעלפען אויף אנ'אנדערען אופן: ער האט געפעלשט אויף איבער 10.000 זלאטעס וועקסלען און זיי אין לאדז דיסקאנטירט ביי פערשידענע פערזאנען. די אפערע איז ענטדעקט געווארען צופעליג: איינער פון די פאלשע וועקסלען איז אנגעקומען אין א באנק.

די באנק האט אנגעפרעגט די פירמע, וועלכע איז געשטאנען אלס זשיראנט אויף דעם וועקסעל, צי האט זי פאקטיש דאס וועקסעל זשירירט. די פירמע האט געענטפערט, אז זי האט אזא וועקסעל פאר די אויגען נישט געזעהען. מען האט באלד פאראדנעט אנ'אויספארשונג, און ענטדעקט די גאנצע אפערע. מענדעל גאלדוואסער האט דערוויייל ליקווידירט דעם קויהלען-סקלאד און איז נעלם געווארען. די פאליציי האט צושיקט נאך איהם שטעק-בריף.

מען מוז די הינט פערמאכען די מיילער

א נישט וועט מען צאהלען שטראף און זיצען דערצו

(מ) לעצטענס זענען נאטירט געווארען עטליכע פאלען פון משוגעת צווישען שטוב-חיות. נעכטען האט מען קאנסטאטירט א פאל פון משוגעת ביי א הונד אויף בענעדיקטא-גאס 61.

כדי צו פערהיטען אנ'עפידעמיע אין לאדז דערמאנט די געזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט אין די פארשריפטען, אז די הינט דארפען שטענדיג געפיהרט ווערען אויף קייטלעך און זיין אנגעטוהן אין מויל-שיידלען. די אינהאבער פון הונט, וועלכע וועלען עובר זיין אויף די פארשריפטען, וועלען בעקומען ביז 1000 זל. שטראף, אדער 3 חדשים ארעסט.

די הונט וועלכע מען וועט טרעפען אהן א מויל-שיידעל וועלען אבגעגעבען ווערען, די הונט-שלעגער און וועלען דער'הרגעט ווערען.

33 אלגעמיין יודיש־נאציאנאלער וואהל־בלאק צום סיים און סענאט
לאדז, מאניושקי 5, טעל. 70-88

היינט, דאנערשטאג
דעם 1־טען מערץ האלב 9 א זייגער אין אווענד קומט פאר
א גרויסער וואהל־מיטינג 33

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ג' דעפ. נח פרילוצקי, פרנס א. ז. פרידמאן (ווארשא), ג' סענ. א. מענדעלסאן,
ג'דעפוטאט ל. מינצבערג, ראטמאן אדוו. י. ווייצמאן, יאקאב אייזנער (פרעזעס פון סוחרים־פעראיין, פיעטריקאווער 10) און אנד.

בילעטען צו בעקומען אין וואהל־ביורא. דער באלקאן איז בעשטימט פאר פרויען. איינגאנג נאר פאר וואהל־בערעכטיגטע.

וואסערע סחורות פוילען קאן צושטעלען רוסלאנד

צום בענייעם די פויליש־רוסישע האנדעלס־אונטערהאנדלונגען.

ווי מיר האבען שוין נעכטען טעלעפאניש מודיע געווען איז קיין ווארשא געקומען דער פוילישער געזאנדטער אין מאסקווע מיניסטער פאטעק. אין צוזאמענהאנג דערמיט גיט מען איבער:

אין משך פון די לעצטע חדשים קומען פאר כסדר'דיגע געשפרעכען צווישען די פערטרעטער פון פוילען און פון סאוויעט־רוסלאנד וועגען שליסען א האנדעלס־טראקטאט צווישען די דערמאהנטע לענדער, אויך די רייזע פון פוילישען אמבאסאדאר אין מאסקווע קיין ווארשא האט א דירעקטען שייכות מיט די דאזיגע אונטערהאנדלונגען.

אין דער ערשטער ריהע האט זיך גע־האנדעלט וועגען שליסען אן'אזוי גערופענעם „פאליטישען" טראקטאט אלס צוגאב צו דעם ריגער שלום־אפמאך. צוליב דעם אבער וואס פוילען האט זיך געהאלטען פעסט ביי איהר שטעלונג, נישט צו מאכען אפהענגיג דאס שליסען דעם האנדעלס־טראקטאט פון פאליטישען אפמאך. האט די פראגע פון א האנדעלס־טראקטאט אנגעטראפען אויף שוועריגקייטען.

עס איז דאן ארויסגעריקט געווארען א פראיעקט וועגען שליסען א „קליינעם האנדעלס־טראקטאט", וואס וואלט גע־ווען א הקדמה צו א נארמאלען פויליש־רוסישען טראקטאט, מיט אזעלכע אינ־סטרוקציעס איז טאקע מיט א חודש צוריק ארויסגעפאהרען קיין מאסקווע די פוילישע דעלעגאציע, וועלכע איז בעשטאנען פון דירעקטאר האלובקא און סאקאלאווסקי. נאך עטליכע געשפרעכען מיט'ן רוסישען אויסערן — קאמיסאר אין „וונעשטארג" זענען די אונטערהאנדלונ־גען איבערגעריסען געווארען. בעת די דאזיגע געשפרעכען איז שוין אפילו גע־האט געקומען צו א געוויסען אויסגלייך בנוגע די סחורות, וואס פוילען קען צו־שטעלען קיין רוסלאנד, ווי: מאנופאק־טור, גאלאנטעריע און אייזען־אויסאר־בייטונגען. עס איז אויך געווען א רעד וועגען בהמות־טראנזיט פון רוסלאנד דורך פוילען.

בנוגע די סבות פאר וואס די אונטער־האנדלונגען זענען איבערגעריסען געווא־רען, גיט מען איבער אט וואס:

אין קאמיסאריאט זענען געווען חלוקי־דעות. דער קאמיסאר האט געשטעלט העכער די פאליטישע מאמענטען איידער די ווירטשאפטליכע. עס איז אויך נישט אויסגעשלאסען, אז מצד ענגלאנד האט מען געווירקט אויף פוילען, נישט צוצו־איילען זיך מיט'ן שליסען א טראקטאט, ווייל ענגלאנד איז פעראינטערעסירט צו האבען פאר זיך דעם רוסישען מארק.

איצט מיט'ן קומען פון אמבאסאדאר פאטעק קיין ווארשא, גלויבט מען, אז עס איז איהם געלונגען אין מאסקווע צו־צוגרייטען דעם געהעריגען באדען אויף אנצוהייבען אויפסניי די אונטערהאנד־לונגען.

עס איז אויך נישט אויסגעשלאסען אז צוליב דעם, וואס די אטמאספערע אין מאסקווע איז נישט צוגעפאסט אלס ארט צו פיהרען די אונטערהאנדלונגען, זאל פארגעלעגט ווערען מצד פוילען אז די אונטערהאנדלונגען זאלען פארקומען אין ווארשא.

צי וועט דערצו מסכים זיין די סאוויע־טישע רעגירונג איז נאך נישט בעוואוסט, מען גלויבט אבער, אז מיט קומען פון פאטעק'ן קיין ווארשא וועט אלענפאלס די לאגע גענצליך אויפגעקלערט ווערען; דערביי איז אינטערעסאנט, אז אין מאס־קווע [illegible] מיט'ן גרעסטען אונ־צום סיים אין סענאט. פאראהן אפילו געדולד דעם רעזולטאט פון די וואהלען צום סיים און סענאט. פאראהן אפילו טערהאנדלונגען וועגען טראקטאט און אויסגאנג פון די וואהלען.

ר' אהרן, וויפיל מאל קלערט איהר נאך חתונה צו האבען?

האט א ווייב מיט 3 דערוואקסענע קינדער און מאכט חתונה־רייזעס.

מען דערצעהלט אונז וועגען א שניי־דער, א יונגען־מענש פון א יאהר 38, א גוטען בעל־מלאכה א פערדינער, וואס איז נישט קיין שכור, רויכערט נישט, שפילט נישט אין קארטען איז א פא־טער פון 3 דערוואקסענע קינדער און האט א שוואכקייט אזא: יעדער פאר חדשים חתונה־צו־האבען איבערלאזען זיין יונגע פרוי און צוריקקומען צו זיין אמת'ער בעשערטער.

נאר לאמיר דערצעהלען כסדר.

אויף שוו. יאקובא, 3 וואוינט א מאַ־נאַוויק־שניידער א געוויסער יאקובאוויטש אהרן ווי מ'רופט איהם דער הויכער אהרן, ער איז א קוטנער, און איז אלט 38 יאהר. מיט א 17 יאהר צוריק האט ער חתונה געהאט אין לאדז און מיט זיין פרוי רוזשא זיך בעזעצט אין קוטנא. דארט האט דאס פאר־פאלק געהאט 3 קינדער, 2 מעדלעך מיטא יונגעל, זיך פערדינט פרנסה און געמיטליך געלעבט האט זיך אבער דער פרוי פערוואלט צו וואוינען אין א גרעסערע שטאט, צווישען אייגענע, און זיי האבען זיך מיט 8 יאהר צוריק אריבערגעצויגען קיין לאדז א גוטער בעל מלאכה איז אהרן געווען ארבייט האט ער באלד בעקומען לרוב און מ'האט זיך בעל הבתיש געלעבט. טרעפט זיך, אז מיט א פאר יאהר צוריק דארף אונזער אהרן אהעקפאהרען „גע־שעפטליך," ווי ער האט געזאגט אינ־דערהיים. נו, מילא, האט איהם די פרוי, רוזשא, צוגעגרייט אויפ'ן וועג מעדני־מאכלים, ער האט פערארדענט וואס פאר אן'ארבייט און ווי אזוי זאל אויס־געפערטיגט ווערען, וועמען אפגעגעבען און אין אהעקגעפאהרען, געקומען אין א פאר וואכען צוריק און זיך ווייטער גענו־מען צו דער ארבייט. אפגעארבייט א פאר חדשים, — ער מוז ווידער אהעק־פאהרען, הקציר, דאס פאהרען, יערע פאר חדשים האט געדויערט אזוי לאנג און אזוי ברייט, אז מ'האט איהם אויפ־געהערט ארויסצוגעבען ארבייט און מיט א מאל איז אונזער אהרן אהעקגעפאה־רען און פערשוואונדען...

די פרוי האט געווארט א חודש, צוויי, דערווייל האט אין שטוב אנגעהויבען אנ־רייניקען די נויט, רוזשא האט אנגע־הויבען צו פערקויפען פיסלעכווייז די שטוב־איינריכטונג ביז ס'איז געקומען צום פערקויפען די מאשינען און די דירה. רוזשא האט איינגעארדענט די קינדער און זיך אליין אנגעגרונגען אויף ארבייט. דערווייל איז פון ערגיץ אנגעקומען דער „תכשיט", דער מאן, רוזשא האט גע־פאדערט, אז ער זאל איהר אפגט'ן, אבער אהרן האט זיך איינגעשפארט: גערענק אין גאט, די קינדער וואקסען אונ־טער, מ'דארף שוין באלד טראכטען ווע־גען א שידוך פארן עלטערן מיידעל. רוזשא האט זיך געלאזט איבערערען, האט געקויפט א דירה און זיך ווידער גע־נומען איינארדענען. אהרן אבער האט זיך נישט געקענט שוין בעהערשען. זיי־נע רייזעס האבען אלץ געדויערט און ערשט פאר איאהרען זומער האט זיך רוזשא דערוואוסט, וואס איהר „תכשיט" האט אויף די רייזעס אויפגעטון מיט א מאל זענען אנגעקומען 3 פרויען און גע־מאכט אהרן'ען א שווארצען שבת אין דער וואכען. ער האט געגעבען געמוזט אלע 3 אפגט'ן, הוצאות אויף די גט'ן האט געגעבען רוזשא. אהרן איז נאך דער געשיכטע געווארען שטיל און פרום האט פייערליך צוגעזאגט, אז מעהר וועט עס שוין נישט זיין און זיך גענומען צו דער ארבייט, אבער ער האט נישט אויס־געהאלטען און היינטיגען זונטאג איז ער ער ווידער פערשוואונדען. שכנים דער־צעהלען, אז ער איז ווידער אוועקגעפאה־רען עפיס אין א שטעטיל חתונה־צו־האַ־בען. בעט מען מתרה זיין די כלות אז זיי זאלען מיט איהם קיין שרוכים נישט שליסען.

33 דער זונטאג־רוה מוז אפגעשאפט ווערען!
די שטייער־שרויף מוז שוואכער ווערען!
דער יודישער בירגער מוז גלייכבערעכטיגט ווערן 33
פאר די דאזיגע פאסטולאטען וועלען קעמפען די
33 קאנדידאטען פון 33

געפונען אן'אונבעקאנטען הרוג.

מארד, א זעלבסטמארד.

(—) נעכטען אינדערפריה האבען עטליכע פויערים אין וועלדעל צווישען דארף קיעלטשינלאוועק און לאפי גע־פונען א טויטען־קערפער פון א 40–45 יעהריגען מאנספערשוין. די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער טויטער איז ערמארדעט געווארען מיט א טעמפען געגענשטאנד קיין פערזענ־ליכע דאקומענטען האט מען ביי דעם דערמארדעטען נישט געפונען. אנגעטון איז ער געווען אין א קורצע ווינטער־קורטקע, הויזען פון קאווע־קאליר און ציקליסטען־היטעל.

די פאליציי זוכט דעם מערדער און פיהרט אן'אויספארשונג, כדי צו דערגעהן ווער עס איז דער דערמארדעטער.

עפענטליכע ערקלערונג!

דערמיט ערקלער איך פאר דער עפענטליכקייט, דאס איך טרעט ארויס פון סאציאליסטישען האנטווערקער־פעראיין, זאכאדניא 66, דערפאר ווייל דארט ווערט איבערהויפט נישט פערטיידיגט קיין שום האנדווערקער־פראגע — און טרעט אריין אין אלגעמיינעם מאגאזין־שניידער־מייסטער־פעראיין אלעע 1 טער מאי 2,

וואלף בעלמינסקי.

אויפרוף!

צו אלע בעלי־מלאכות פון צענטער. יודישען האנד־ווערקער־פערבאנד אין לאדז.

געעהרטע חברים!

אונזער אינסטיטוציע אלס די ערשטע האנדווערקער־ארגאניזאציע אין פוילען, וועלכע האט זיך שטענדיג די מיה געגעבען צו לינדערן די עקאנאמישע לאגע פון איהרע מיטגלידער, ווי אויך פאליטיש־געזעלשאפטליך בעוואוסטזיניג צו מאכען, מוז זיך צוליב דער זעהר פערוויקעלטער פאליטישער סיטואציע, וואס עס האט זיך געשאפען צוליב די וואהלען אויף דער יודישער גאס, סיי ביי די בירגערליכע און סיי ביי די לינקע גרופירונגען צוריקהאלטען פון יעדער אקטיווער מיטארבייט. מיר קענען אבער נישט צוזעהן מיט א רוהיגע שטימונג ווי פערשידענע פארטייען צוליב כאפען שטימען ברענגען אריין א געוואלטיגע דעמאראליזאציע אין די רייהען פון יודישען בעל מלאכה און דאס ברענגט אויפרופען און אברופען אין דער טאג־טעגליכער פרעסע וואס פערשאפט אונז נישט קיין גרויסען כבוד, דעריבער זענען מיר געצוואונגען ארויסצוטרעטען אין דער עפענטליכקייט מיט פאלגענדען אויפרוף:

חברים האנדווערקער! לאזט אייך נישט פערפיהרען. זאל יעדער איינציגער ערפילען זיין בירגערליכען פליכט און שטימען דארט ווי זיין געוויסען, זיין געדאנק און זיין נשמה וועט איהם דיקטירען, אבער די גאנצקייט פון דער אינסטיטוציע לאזט נישט צוברעכען. די וואס האבען געהיטען אייערע אינטערעסען גאנצע 16 יאהר וועלען ווייטער נישט מיד ווערען. מיר וועלען ווייטער שטעהן אויף דער וואך פון אייערע טאג־טעגליכע אנגעווייטיגסטע פראגען. די וואהלען זענען נישט מעהר ווי אן'איבערגאנגס־מאמענט. און די וועלכע האבען נאר אין זינען אייערע שטימען און נישט אייך אליין, וועלען דעם 12. מערץ פערשטימט ווערען און אייך ווייטער נישט קענען פונקט אזוי ווי זיי קענען אייך נישט ביז צו די וואהלען. דעריבער געדענקט! אונזער ארגאניזאציע איז געבויט געווארען נישט צוליב וואהלען און נישט צו כאפען פישלעך אין „מאנט־נע וואסער" נאר זי איז געבויט געווארען טריט ביי טריט שטופענווייז אין די ראהמען פון מעגליכקייט צו פערבעסערען אייער עקאנאמישען פראפעסיאנעלען קולטורעלען, נאציאנאלן און ארגאניזאציאנעלען מצב און אויף דעם וועג וועלען מיר ווייטער בויען אונזער גורל.

מיט דרך ארץ

צענטראלער יוד. האנדווערקער־פערבאנד אין לאדז און אומגעגענד, פאלודניאווא 4.

68[illegible]

פסק־דין אין פראצעס וועגען דער אפערע איז שול־קוראטאריע

(§) נעכטען 12 אזייגער האט דאס געריכט ארויסגעטראגען דעם פסק־דין נעגען די בעשולדיגטע אנגעשטעלטע אין שול־קוראטאריע פראנצישעק פאכאל־טשיק און יוזעף סאפעיקא.

דאס געריכט אנערקענט די בעשול־דיגטע פאר שולדיג אין פערשווענדען מלוכה־געלדער און פערמשפט, דעם 45 יעהריגען פראנטשישעק פאראלטשי אויף א יאהר מיט 4 חדשים טורמע און דעם 24 יעהריגען סאפעיקא 1 חודש ארעסט.

33 יודישע וועהלער!

געדענקט, אז יעדער שטימע, וואס ווערט אפגעגעבען אויף א אנדערע ליסטע א חוץ די ליסטע 33 געהט פערלוירען און קען נאר מיטהעלפען צו צוברעכען דעם לאדזער יודישען מאנדאט, וועלכער איז

געזיכערט פאר דער ליסטע נומער 33

ארעסטירטע פיש־סוחרים

בעפרייט אויף קויציע.

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט דער אפערע מיט רוסישע פיש, וועגען וועלכער מיר האבען צוריק מיט א פאר טאג מיטגעטיילט, ווערען מיר געוואויר, אז די ארעסטירטע פיש־סוחרים באגיסלאווסקי און לובאכינסקי זענען ארויסגע־לאזט געווארען פון ארעסט אויף קויציע — באגיסלאווסקי פאר 20,000 זלאטעס און לובאכינסקי פאר 10,000 זל.

די אויספארשונג אין דעם ענין ווערט ווייטער געפיהרט.

נישט בעשטעטיגט בוי־פלענער

פון הייזער, וואס גיבען נישט אן קיין ארט פאר סטרוזשעס.

נ (מ) דער מאגיסטראט האט אויף זיין נעכטיגער זיצונג בעשלאסען נישט צו בעשטעטיגען קיין בוי־פלענער פון וואוינהייזער, אויב ס'וועט נישט זיין אין פלאן אנגעוויזען קיין וואוינונג פאר הויז־וועכטער, וועלכע זאל בעשטעהן לכל־הפחות פון 1 צימער מיט א קוך.

דער מאגיסטראט האט אויך בעטראכט די ביטע פון דעם אלגעמיינעם פער־בריכס־קאאפעראטיוו וועגען שענקען זיי א שטאטישען פלאץ אויף אויפצובוי־ען א הויז פאר'ן קאאפעראטיוו. דער מאגיסטראט האט בעשלאסען נאכצוקו־מען די ביטע, בתנאי אז דער קאאפע־ראטיוו וועט אין פערלויף פון א יאהר אויסבויען אויפ'ן פלאץ א מעכאנישע בעקערייי, א וואורשט־פאבריק און וועט עפענען אין שטאט 10 ביליגע געוועל־בער פון די דאזיגע ארטיקלען.

—0—

ראַספּוטין

אין שטאָדטישען פּוילישען טעאַטער.

„ראַספּוטין" ביעסע אין 11 אויפ־צוגען פון אַל. טאָלסטאָי און שטשע־גאָלעוו, רעזשיסירט פון באַנעצקי.

ראַספּוטין און זיין פאַטאַלע ראָלע אין דער הערשאַפט און אין פאַלען פון דעם ראָמאַנאָוו־הויז אין רוסלאַנד וועט נאָך לאַנג פערנעהמען די מוחות, וועט נאָך לאַנג זיין די טעמע פאַר היסטאָרי־קער, פּאָעטען, שריפטשטעלער, דראַ־מאַטורגען און קינסטלער. די טעמע איז נאָך איצט אין אונזער צייט, צו פריש מען זאָל זי קענען אַרומנעהמען אינ־גאַנצען און אַלזייטיג, מען וועט נאָך יאָהרענלאַנג ענטדעקען פּרטים וועגען ראַספּוטינס פּערזאָן און סביבה, וועלכע זענען פאַר אונז, פאַר דער געגענוואַרט נאָך נישט אינגאַנצען קלאָר.

וועגען „ראַספּוטין" דער פּיעסע פון אַ. טאָלסטאָי און שטשעגאָלעוו, האָט די פּרעסע שוין לאַנג גע'רעשט. די אוי־טאָרען האָבען גוט שטודירט די סביבה, וועלכע זיי האָבען געשילדערט, די אומ־שטענדען פון ראַספּוטינס טויט, די פּער־זאָנען פון דער קייזערין, קייזער, ווירו־באָוואַ, גענעראַלען, מיניסטאָרען און הויף־לייט פון דער, פאַר אונז נישט ווייטער, אָבער שוין היסטאָרישער צייט. די פּיעסע ענטהאַלט אין גרעסטען טייל אויטענטישע היסטאָרישע פאַקטען, וועל־כע ווערען אַלץ ווייטער דערגענצט דורך פערשידענע ערשיינענדע מעמואַרען, ווי־רובאָוואַס טאָג־בוך, פירשט יוסופּאָווס זכרונות וועגען דעם, ווי אַזוי מען האָט דער'הרג'עט ראַספּוטינען, מאַקלאַקאָווס ערקלערונגען אין דעם ענין א. ר. גל.

עס האָט די פּיעסע אויסגעשטעלט דאָס בערלינער טעאַטער פון פּיסקאַטאָר די בלעטער האָבען מיטגעטיילט וואונדער־באַרע זאַכען וועגען דער דאָרטיגער אויס־שטעלונג פון דער פּיעסע..

מ'האָט דעריבער מיט אינטערעס ער־וואַרט אויף דער אויפפיהרונג פון דער פּיעסע אין לאָדז. עס איז געווען אינטע־רעסאַנט, ווי עס וועט זיך אַנ'עצה גע־בען מיט דער אויפגאַבע דאָס היגע טעאַטער, וואָס וועלען בעווייזען די היגע קינסטלער, אַרטיסטען.

און מען מוז מודה זיין, אַז די פּוי־לישע אַרטיסטען און די רעזשי האָבען איבערגעשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. דער אַרטיסט קיאָווסקי האָט געשאַפען אַ טיפּ פון ראַספּוטינען — אַ פּראַכטפולען, אַ מאָנומענטאַלען. נאָר אַזעלכען האָט מען זיך געקענט פאָרשטעלען ראַספּוטינען אַ שטאַרקען, אויסגעלאַסענעם, קליגען רוסי־שען מוזשיק מיט אַ ברייטער רוסישער נשמה און שטאַרקען ווילען, אַלס אַזעל־כער האָט ער געקענט האָבען אַזאַ השפּעה אויף דער צופוילטער, שוואַכער רעגענערירטער סביבה פון קייזערליכען הויף. קיאָווסקי האָט עהרליך פערדינט די שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטען מיט וועל־כע עס בעגעגענט און בעגלייט איהם דאָס פּובליקום.

זעהר גוט איז די אַרטיסטין האָ־רעצקאַ אין דער ראָלע פון דער הויף־דאַמע ווירובאָוואַ. אַזוי שטעלען מיר זי זיך פאָר לויט איהר טאָג־בוך וואָס ווערט איצט געדרוקט אין אונזער צייטונג. די אַרטיסטקע האָט געכאַפּט דעם טיפּ פון דער הויף־דאַמע, וועלכע האָט זיך אַזוי צוגעפּאַסט צו דער גאַנצער קראַנ־קער אַטמאָספערע פון קייזערליכען הויף.

גוט זענען אויך פרוי מאָרסקאַ אַלס קייזערין, באַנעצקי אַלס קייזער און דער גאַנצער איבריגער אַנסאַמבל. אַ בעזונדערען לויב פערדינט דער רעזשיסער פאַר דער דורכגעטראַכטער גלענצענדער רעזשי. אין די בילדער, אַ שטיינער, וואו דער צאַר געפינט זיך אין דער הויפּט־קוואַרטיר איז אויסגעצייכענט איבערגעגעבען געוואָרען די שטימונג פון דער מלחמה, די פיבערהאַפטע שטימונג פון דער ערוואַכענדער רעוואָלוציע גיט זיך סטיכיש איבער דעם צושויער...

די סצענע פון ראַספּוטינ'ס ערמאָר־דען איז דורכגעפיהרט איינדרוקספול, כאָטש עס פעהלט אין דער מאָרד־סצע־נע אין פּרט, וועגען וועלכען מען ווערט ערשט לעצטענס געוואויר: עס דער־צעהלט איינער פון די אָנטיילנעהמער אין ערמאָרדען ראַספּוטינען, אַז ווען ראַספּוטין האָט געגעסען דאָס פערסמטע געבעקס און עס האָט איהם נישט גע־שאַדט, האָט דאָס געמאַכט אַ שרעק־ליכען איינדרוק אויף דעם הויפּט־פּער־שוהרער פירשט יוסופּאָוו, ר'האָט איהם בעשלאָסען צו דערשיסען. אָבער ר'האָט אָנגעהויבען גלויבען, אַז אין ראַספּוטינען לעבט עפּעס אַנ'אומריינער גייסט" אַז עס וועט איהם קיין קויל אויך נישט נעה־מען, ווי עס נעהמט איהם נישט קיין סם און כדי אַרויסצוטרייבען פון ראַספּו־טין דעם „אומריינעם גייסט" — האָט דער דערשראָקענער פירשט יוסופּאָוו גע־צוואונגען ראַספּוטינען זיך איבערצו־צלימ'ן פאַר דער „איקאָנע" לויט דעם אַבערגלויבען קען דער „אומריינער גייסט" קיין צלם נישט פערטראָגען און פערלירט די קראַפט איבער'ן מענשען, וועלכער צלמ'ט זיך איבער. און ערשט ווען ראַספּוטין האָט זיך איבערגעצלמ'ט האָט יוסופּאָוו אין איהם געשאָסען.

עס שוואַכט אַביסעל אָפּ דעם איינ־דרוק פון דער מאָרד־סצענע. די דעקאָ־ראַציע פון יוסופּאָוו'ס הויז. עס איז זיך שווער פאָרצושטעלען, אַז יוסופּאָוו'ס אַפּאַרטאַמענטען האָבען אויסגעזעהן ווי די קעמערלעך, וועלכע עס שטעלט פאָר די סצענע. מען קען אָבער געפינען אַ זכות פאַר דער רעזשי: די סצענע פון טעאַטער איז אַזאַ קליינע, אַז מען קען זיך נישט צושפּרייטען ווי מען וואָלט מסתּם געוואָלט.

די פאָרשטעלונג פון „ראַספּוטינען" לאָזט איבער אַ שטאַרקען איינדרוק און די פּיעסע האָט און וועט האָבען אַ פּער־רינטען ערפאָלג.

טאַטיאַנאַ פּ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „ג יי ע ם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

7075. מאָשקאָוויטש פון קילינסקיע־גאַ 127.

7076. אַ געטרייער לעזער פון פּשע־יאַזד.

7077. ל. גאָרצעוויטש.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונ־זער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטבערצו־גענדיג די צייטונג.

7078. לייבל פּשעדעצקי.

ס'האַנדעלט זיך קודם כל וועגען דעם צי האָט דער בעל חוב גענומען ביי אייך די סחורה פאַר אייגענגעברויך אָדער צום ווידעריפערקויף. אין ערשטען פאַל, אויב איהר האָט נישט שריפטליכע בעווייזען, קאָנט איהר אויפמאָנען דעם חוב אין משך פון 1 יאָהר.

H. P. .7079

אַלץ איינס צי ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ קעגענוווערטיגען אָדער פאַר'מלחמה־דיגען וועקסעל, אַ חוב לויט אַ פּראָטעס־טירטען וועקסעל קאָן מען סיי ווי נישט פונאַנדערלייגען אויף ראַטעס.

7080. אַ געטרייער לעזער פון שוו. יאַקובאַ.

אָהן אַ שטראָף וועט איהר נישט אָפּ־קומען. אין בעסטען פאַל דראָהט אייך ביז 6 וואָכען אַרעסט.

7081. ק. לעווין

מ'וועט ביי אייך אויפמאָנען 500 זל. פאַר אַנ'אויסלענדישען פּאַס, אומאָפּ־העגניג פון דער שטראָף.

7082. ש. פון אַגראַראָווע.

אויב ער האָט דורך דער צייט אָנ־געגומען אַ פרעמדע בירגערשאַפט, קאָן מען איהם נאָר בעשטראָפען פאַר אַרויס־פאָהרען אין זיינער צייט קיין אויסלאַנד דאַגעגען אַריינציהען אין אַקטיווען דינסט קאָן מען איהם שוין מעהר נישט.

7083. פּיניע ב—ג.

אַנ'אינטערמיטיע איז בכלל אַ שווערע פּראָצעדור בפּרט אין דעם פאַל. איהר קאָנט פון הויזוווירט מאָנען אַנ'ענטשפּרע־כענדע ענטשעדיגונג, געריכטס־קאָסטען א.א.וו. צובעקומען די דירה איז אַ זעהר קאָמפּליצירטער ענין.

7084. אַ היפּאָטעק־בעזיצער.

פערלעגענע פּראָצענטער ווערען טאַ־קע נאָך 5 יאָהר פערלעגערט אָבער נאָר אין דעם פאַל, ווען די סומע פון אייגענטליכען חוב איז בעשטימט.

7085. אברהם טאַרגאָווניק.

אַזוי ווי אייערע עלטערען זענען נאָך נישט אַלט קיין 60 יאָהר, אינטערליגען זיי נאָך אַנ'אונטערזוכונג פון אַ מעדי־צינישער קאָמיסיע. אויב זיי וועלען אָנערקענט ווערען פאַר אַרבייטסאומפעהיג, וועט איהר בעקומען אַנ'אָפּיע־קונסטווע.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַרטיסטען

חנה לערנער און דוד זיידערמאַן

שבת, דעם 3. מערץ, 3.30 אַ זייגער נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען

„בר־כוכבא"

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון גאָלדפאַדען.

הויפּט־ראָל „בר־כוכבא"—דוד זיידערמאַן.

שבת, ד. 3־טען, זונטאַג, ד. 4־טען, מיטוואָך ד. 7־טען מערץ, 9 אָוונד

פּרעמיערע! צום 1־טען מאָל אין לאָדז! פּרעמיערע!

די לאַנג־ערוואַרטעטע פּיעסע – דער שלאַגער פון אַמעריקאַ

מאַשקעווערטאַכלה

אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שטיינבערג.

הויפּט־ראָלען: „מאַשקע"—חנה לערנער; „וואָלאָדיאַ"—דוד זיידערמאַן רעזשיס. פון ד. זיידערמאַן. – האַנדלונג: 1. אַקט: אין רוסלאַנד; 2־טער און 3־טער אַקט: אין אַמעריקאַ. די שענסטע און פרעהליכסטע קופּלעטען, דועטען, טערצעטען, קוואַרטעטען ווערען געזונגען אין דער פּיעסע „מאַשקע ווערט אַכלה". מאָנטאַג, ד. 5. ווערט נישט געשפּילט.

דינסטאַג, דעם 6־טען מערץ, 9 אָוונד—לכבוד פּורים

„אחשורוש"

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון גאָלדפאַדען.

הויפּט־ראָל „מרדכי הצדיק"—דוד זיידערמאַן.

ס'נעהמען אָנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאָג־בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

(24 יודיש—ל. בראַנט.

3. 5.

זיי זענען צוגעפאָהרען צו מיר. פּראָפ. מיגולין זאָגט:

— דער זקן האָט פערשפּראָכען, אָבער ער איז דאָך נישט קיין מענש פון דער וועלט... דעריבער האָט מען געהאַלטען פאַר נויטיג אייך, אַננאַ אַלעקסאַנדראָווגאַ, מיט אַלעמדינג צו בעקענען ס'איז פאַראַן אַ פּראָיעקט צו גרינדען אַ קאָמפּאַניע אויף פּאַיע אויף צו בעוואַסערען די סטעפּעס ביים קאַספּישען ים.

פון דאָרט, זאָגט דער פּראָפעסאָר, וועלען אַ פליס טון רייכ־טימער, און אין איין וועגס לעגט ער פאָר צו אָרגאַניזירען אַ באַנק...

דאָס אַלץ איז גענוי ערקלערט אין אַ מעמאָריאַל צו פּאַפּאַ.

איך האָב גענומען דעם מעמאָריאַל. כ'האָב געזאָגט, אַז כ'וועל זיך איבערלעגען, איך וויל צווינגען די הערען זיי זאָלען זיך אַרויסרעדען, זיי דאַרפען האָבען געלד, ער, דער געלעהרטער, דער פּראָפעסאָר, זאָגט, אַז דער זקן איז נישט פון דער וועלט, און דערפאַר איז איהם אפשר נישט קלאָר, וואָס די דאָזיגע לייט ווילען, אמת. ער האָט נישט פערשטאַנען, צי מ'דאַרף אויסטרי־קענען אָדער בעוואַסערען די סטעפּעס, דערפאַר אָבער האָט ער ריכטיג פערשטאַנען, אַז די דאָזיגע שמוציגע ברואים געהט נישט אָן נישט דאָס בעוואַסערען, נישט דאָס אויסטריקענען, זיי דאַרפען נאָר האָבען—די קאַזנאַ. דאָס האָט ער ריכטיג בעגריפען, דאָס האָב איך אויך פערשטאַנען.

דער זקן האָט געהייסען צוּוואַרטען מיט'ן דערלאַנגען דעם מעמאָריאַל.

7. 5.

אַ וואויל מענשעל איז אויך סאַנע'ס מאַנדעל, ער זאָגט:

— שאַריק אַליין איז נאָך אַ קינד, און דערפאַר בין איך איהר מוחל איהר התלהבות צום זקן, איך פערלאַנג אָבער עס זאָל אָפּגעהיט ווערען די אַנשטענדיגקייט.

און אַליין קריכט ער אַרום דעם זקן.

אוי פערקויפטע ברואים!

באַראָנעסע אַס.—בי איז געווען אויף אַנ'אוידיענץ ביי מאַ־מאַ. מ'האָט איהר אויפגענומען זעהר וואַרים אַלס אלמנה פון אַ בעליבטען גענעראַל. ווען זי האָט זיך שוין פערנומען אַוועקצו־געהן, איז אַריינגעקומען פּאַפּאַ. ער האָט איהר בערוהיגט בנוגע איהר זוהן און טאָכטער, דערנאָך האָט זי געגעבען מאַמאַ אַ קליין, שוואַרץ העפט.

— דאָס,—האָט זי געזאָגט,—איז פון פּעפּאַן'ען, פון אייער בייכטפאָטער... אַ פּאָר ווערטער וועגען גריגאָרי יעפימאָוויטש (ראַספּוטין)...

און טיף זיך פערנייגענדיג, האָט זי צוגעגעבען:

— נעהמט דאָס אָן אַלס אויפריכטיגע זאָרג פאַר אייך מצד אייערע אונטערטעניגע קנעכט.

מאַמאַ האָט אַ קוק געטון אויפ'ן העפט און האָט עס איבער־געגעבען פּאַפּאַ, פּאַפּאַ האָט געלייענט און איז געוואָרען אַלץ פינסטערער. דערנאָך האָט ער געזאָגט:

— איינס פון די ביידע: אָדער פּעאָפּאַן איז געווען אַ פּאַ־דליעץ, ווען ער האָט צו אונז געבראַכט גריגאָרי'ען, אָדער ער איז אַ פּאָדליעץ איצט, ווען ער בילט אויף איהם.

מאַמאַ האָט אַ קוש געגעבען פּאַפּאַ און האָט געזאָגט:

— סיי דעמאָלט, סיי איצט. גריגאָרי איז אונזער פריינד און רעטער, נאָר ער איז אַ פּשוט'ער מענש, ער ווייסט נישט קיין תּורות און קיין כיטרעשקייטען, און זיי אַלע—סיי פּעאָפּאַן, סיי גערמאָגען, סיי איליאָדאָר — זיי זענען שטאַרק אין וויסענשאַפטען און אין קאַזואיסטיק. אַריינפיהרענדיג צו אונז גריגאָרי'ען, האָבען זיי גערעכענט, אַז זיי וועלען פון איהם מאַכען אַ געווערקצייג פאַר זיך. אָבער ער האָט זיך אַרויסגעוויזען שטאַרקער פאַר זיי, ווייל אין איהם ליגט גאָטס גייסט, ווילען זיי איהם איצט אַוועק־רוימען פון אונז, כדי אָפּצורייניגען דעם וועג פאַר זיך. זיי האָ־בען אָבער אַ טעות, זייער קאַזואיסטיק האָט זיי פערפיהרט.

דערנאָך האָט מאַמאַ דערצעהלט, ווי זי האָט, ווען זי איז געווען סטודענטקע, געפרעגט ביי... (נישט לעזבאַר), וואָס איז דאָס אַזוינס קאַזואיסטיק. און ער האָט, נישט טראַכטענדיג, איהר געענטפערט:

— דאָס איז אַזאַ גלח'ישע וויסענשאַפט, וועלכע עפענט מיט איין שליסעל די טירען פון גיהנם און די טירען פון גן־עדן, אָפּהענגיג דערפון, וועמען זי לאָזט אַריין.

פּאַפּאַ האָט פרעהליך געלאַכט, דערנאָך האָט ער אָפּגעריסען דעם איינבאַנד, און דאָס העפט האָט ער צוריסען אין צווייען און אַריינגעוואָרפען אין קאַמין, די באַראָנעסע אַסט.—ב. איז דריי מאָל געקומען, נאָר מאַמאַ האָט איהר נישט אויפגענומען, איהר זוהן ווערט פערשיקט קיין קאַווקאַז. די באַראָנעסע איז פערצווייפעלט.

9. 6.

נו, דאָס האָב איך נישט ערוואַרט!

די באַראָנעסע איז געווען ביים זקן אויף גאָראָכאָווע־גאַס. זי האָט פאַר איהם אויסגעדריקט חרטה אין אַלעמדינג און האָט געבעטען ביי איהם שוין. דערנאָך איז געקומען צו איהם די יונגע באַראָנעסע זינאָטשקאַ (איהר טאָכטער, נאָך גאָר אַ קינד), דער זקן האָט איהר אָנגערופען „זשיוטשיק", ער האָט איהר געשאָנקען אַ קישעלע (נאָר ווייניגע גיט ער) און האָט געזאָגט:

— ס'וועט שוין אַלץ גוט זיין!

דעם יונגען באַראָן אַס.—ב. האָט מען אומגעקעהרט פון מיטען וועג. דער ענין מיט זייער גוט איז אויך ערלעדיגט. דער־פאַר פאָלגט זי שוין אומעטום איצט נאָך דעם זקן. ער רופט איהר „מאָי זשיוטשיק".

ס'וואָלט קיין גליק נישט געווען, נאָר דאָס אומגליק האָט געהאָלפען!

דער זקן דערצעהלט: פּעאָפּאַן האָט איהם אַמאָל געזאָגט, אין די ערשטע טעג, ווען ער האָט דעם זקן אַ־יינגעפיהרט אין הויף:

— אַהער (ד. ה. אין די פּאַלאַצען) דאַרף מען אָפּט נישט געהן, אַז נישט וועלען די טירען אָנהויבען צו סקריפּען... אַ חוץ דעם מוז מען געדענקען, אַז געהן דאַרף מען דורך...

און אָט די גאַנצע קלוגע לעהרע האָט צו גאָרנישט גע־בראַכט: פאַר איהם (פּעאָפּאַן'ען) זענען אַלע איינגענג און אויס־גענג געשלאָסען.

מאַמאַ זאָגט:

— ווען נישט דאָס, וואָס ער איז געווען מיין בייכטפאָטער, וואָלט איך מיט איהם אַנדערש געהאַנדעלט. איהם ראַטעוועט דאָס, וואָס איך געדענק איהם. אָבער מעהר גאָרנישט.

(פאָרטזעצונג קומט).

סטאביליזירען די פרייזען פון פלייש.

א פלייש-בערזע ווערט ארגאניזירט אין ווארשא.

קאנטראלע איבערן מסחר פון בהמות און פלייש.

נעכטען איז אין לאקאל פון פלייש־מייסטערס (וואנזקי דונאי 20) פארגעקומען א פרעסע־קאנפערענץ, וועלכע איז צוזאמענגערופען געווארען דורכ׳ן פויליש — יודישען ארגאניזיר קאמיטעט צו שאפען אין ווארשא א פלייש־בערזע.

דער פארזיצער פון ראזיגען קאמיטעט האט איבערגעגעבען די סבות, וועלכע האבען בעוואויגען דעם ראזיגען קאמיטעט צו ארגאניזירען א פלייש — בערזע.

די פלייש־בערזע וועט קודם כל זיין דער ערשטער רעאלער שריט צו סטאבילעזירען די פרייזען פון פלייש. און אויסלאנד שפילען די ראזיגע בערזעס א וויכטיגע ראלע און אין ענגלאנד. למשל האבען זיי נישט דערלאזען צו א יקרות פון פלייש אפילו אין דער צייט פון בעוואוסטען אלגעמיינעם שטרייק.

דעם 31־טען יאנואר איז אין ווארשא געשאפען געווארען אנ׳ארגאניזיר־קאמיטעט צו גרינדען א פלייש־בערזע; אין ראזיגען קאמיטעט זענען אריינגעטרעטען פארשטעהער פון אלע פאך־פאראיינען. עס איז שוין אויסגעארבייט געווארען א סטאטוט, וועלכער זעהט פאר, אז די פלייש־בערזע זאל נעהמען אונטער איהר קאנטראל דעם גאנצען האנדעל מיט בהמות און מיט פלייש און זאל אויך רעגולירען דעם עקספארט פון די ראזיגע פראדוקטען קיין אויסלאנד.

דער פלייש־מארק אין פוילען איז אבהענגיג פון די קאניונקטורען אויף פלייש אויף די אויסלענדישע מערק. דעריבער זענען ביז איצט פארגעקומען פיל פאקטען, ווען ביי אונז אין פלייש געווארען זעהר טייער און דערצו זענען נישט געווען די געהעריגע סבות. דורך דער ארגאניזאציע פונ׳ם פלייש־פערקויף אויפ׳ן אינערליכען מארק דורך דער פלייש־בערזע קאן מען קודם־כל ברענגען צו נידריגערע פראדוקציע — קאסטען און ממילא צו נידריגערע פרייזען פון פלייש און צו רעגולירען דעם פלייש — עקספארט, וועלכער האט אין 1927 בעטראפען איבער 155 מיליאן זלאטעס.

מען מוז נעהמען אין אכט אז אין פוילען געפינען זיך איבער 9 טויזענד ווארשטאטען פון פלייש — אויסארבייטונגען, וועלכע ערנעהרן 300 טויזענט בעל־מלאכות. די פלייש־בערזע וועט געבען א מעגליכקייט צו ענטוויקלען די ראזיגע פראדוקציע און צו שאפען א גרויסע אינדוסטריע פון פלייש — אויסארבייטונגען.

צום ארגאניזיר — קאמיטעט פון שאפען א פלייש — בערזע זענען צוגעטרעטען די יודישע סוחר׳ישע פלייש — פעראיינען אין פוילען. די יודישע סוחרים שפילען א בעדייטענדע ראלע אין דעם אלגעמיינעם לעבען פון דער ראזינער בראנזשע און זיי האבען אין א גרויסער מאס צוגעהאלפען צו שאפען דעם ארגאניזיר־קאמיטעט. עס וועט גענוג זיין אנצוווייזען, אז איין — איינציגע יודישע סעקציע שעכט אין ווארשא וועכענטליך צו 900 בהמות. די וויכטיגסטע יודישע פלייש־ארגאניזאציעס אין ווארשא זענען: דער פערבאנד פון סוחרים און קאמיסיאנערן פון דער האנדעל־אינדוסטריע און דער פערבאנד פון קעלבער־שוחטים רעקען כמעט די גאנצע נאכפראגע אויף כשר — פלייש אין ווארשא.

ס׳איז כדאי נאך אונטערצושטרייכען, אז אין ווארשא איז געשאפען געווארען די „באנק פאר פלייש־האנדעל און אינדוסטריע“, וועלכע בעזיצט א גרונד־קאפיטאל פון 300 טויזענד זלאטעס. די ראזיגע באנק וועט קאנען שאפען פאר איהרע מיטגלידער א דירעקטען, ביליגען קרעדיט. די פערוואלטונג פון באנק האט שוין אונטערגענומען שריט, כדי צו בעקומען אין „באנק נאספאראדסטווא קראיאוועגא“ גרעסערע רעדיסקאנטא־קרעדיטען, וועלכע גענעראל גורעצקי האט שוין צוגעזאגט צו געבען.

צוריקגעהענדיג צו דער פראגע פון דער פלייש־בערזע, האט דער רעדנער אנגעוויזען, אז דער סטאטוט פון דער ראזיגער בערזע איז שוין בעארבייט געווארען און איצט געפינט זיך דער סטאטוט אין רעפארטאמענט פאר׳ן אינערן־האנדעל אין האנדעלס — מיניסטעריום, וואו ער זאל בעשטעטיגט ווערען.

מען קאן אלזא, רעכענען, אז שוין אין דער נאהנסטער צוקונפט וועט דער ראזיגער סטאטוט פערעפענטליכט ווערען און דאן וועט מען צוטרעטען צו רעאליזירען דעם פלאן פון שאפען א פלייש־בערזע אין ווארשא.

מארד- און זעלבסט-מארד-אטענטאט אין לעמבערג.

א חתן שיסט זיך אליין און זיין כלה.

פון לעמבערג איז מען מודיע:

אויף גענצקיעגא נומער 5 האט זיך זיך אבגעשפילט פאלגענדע ליבע־טראגעדיע:

דער יונגערמאן נארבערט כאווען פון טארנאפאל שוסטער־צושניידער האט געוואוינט אויף באאימאוו — גאס 4. ער האט געהאט א כלה די 19־יעהריגע פאני הערשבערג, וועלכע איז געווען אנגעשטעלט אין הוט — געשעפט פון רוזאלף נייוועלט און וואוינט אויף גענצקי־גאס.

זונטאג 10 א זייגער אוונד האבען זיך אין פארהויזעל פון דער וואוינונג פון פרל. הירשבערג מיט איהר מוטער געהערט א רעוואלווער — שאס — און ווען די איינוואוינער זענען אריינגעלאפען האבען זיי אנגעטראפען ליגען אויף די זייטען — טרעפען כאווען, וועלכער איז געווען אין אנ׳אונבעוואוסטען צושטאנד און פון מויל איז איהם גערינען דאס בלוט. מען האט אריינגעבראכט דעם פערוואונדעטען אין דער וואוינונג פון דער הירשבערג, וואו אויף א בענקעל איז געזעסן דאס דערשראקענע מיידעל פאני הירשבערג און פון איהר האלז איז גערונען בלוט.

עס איז באלד געקומען די „ניכער־הילף“ און האט די פערוואונדעטע גענוג מען ראטעווען און פאני הירשבערג איז געבראכט געווארען אין שפיטאל.

די פאליציי איז באלד געקומען און תיכף אנגעהויבען די אויספארשונג. כאווען, וועלכער איז לייכט פערוואונדעט איז תיכף ארעסטירט געווארען.

כאווען האט ערקלערט אז ער קען זיך מיט פאני הירשבערג־שאכט זייט 25 דעצעמבער 1924. זייט יאהר 1925 איז ער געווען איהר חתן ביז סוף 1927. ער האט דאס מיידעל ליב געהאט חוץ לדרך הטבע און האט אויך געהאט דאס בעוואוסטזיין, אז זי האט איהם אויך ליב.

אין דער לעצטער צייט האט ער זיך דערוואוסט, אז זיין כלה פערראט איהם, ער האט איהר נעמאכט פארוואורפען, עס איז געקומען צו מחלוקת׳ן, וינט דעצעמבער האט ער זיך נישט בעטראכט פאר איהר חתן, ער האט זי אבער ליב געהאט ביז צום שגעון, און אנהויב פון חודש פעברואר האט ער בעשלאסען אויס צופיהרען א זעלבסטמארד. ער האט ביי זיין ברודער ארויסגע׳גנב׳עט א רעוואלווער מיט 5 פאטראנען. ער האט דעם רעוואלווער געטראגען ביי זיך א גאנצע וואך.

זונטאג אינדערפריה האט ער געשריבען א בריף צו זיין שוועסטער, אין וועלכען ער טיילט איהר מיט, אז ער האט אויסגעפיהרט א זעלבסטמארד. נעגען אוונד האט ער בעגעגענט פאניע ער האט זי געבעטען, זי זאל מיט איהם געהען אהיים צו איהר מוטער, וואו ער האט זיי ביידע עפיס צו זאגען.

ארום צעהן א זייגער אוונד זענען זיי ביידע אהיים געגאנגען. אויף די שטיגען איז צווישען ביידע געקומען צו א קריגערישען שמועס, ער האט ארויסגעכאפט דעם רעוואלווער, כדי זיך אליין צו שיסען און ער ווייסט נישט אויס וועלכער סיבה די קויל האט געטראפען פאני, וועלכע איז נאכ׳ן שאס אריין צו זיך אין שטוב. ער האט דאן געשאסען אויף זיך דריי מאל און איז געפאלען אין אומבעוואוסטזיין.

כאווען איז פערהאלטען געווארען אין תפיסה. דער צושטאנד פון פאני הירשבערג־שאכט איז א שווערער.

די ערצטליכע לאבאראטאריע
פון ד״ר מעד.
ST. HURWICZ
(אנאליזען פון אורין, בלוט, קאל א. אז. וו. אונטערזוכונגען פון געשווירען, ראק, אויס־שיילונגען א. אז. וו)
איז איבערגעטראגען געווארען אויף
WSCHODNIA 76
(רוג נארוטאוויטש־גאס) טעל. 53-30.

„אררט“
ארטיסטיש־שער רעוויו און קאמער־טעאטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראדערזאן.

ווייסער זאל פון „מאנטייפעל“
זאכאדניא 43.
נור 5 טעג!

היינט־נור 5 טעג!
שלאגערס פון II, III און IV פראגראם

א.נ. נסים מן „אררט“

1. נסים	5. סאלעם אלייקום	9. צרות פון ספארט
2. בלאפערס	6. באלוט - באלעט	10. ישוב׳ניקעס
3. שאכטען	7. האנדעל!	11. אלט־שטאדט
4. חסיד׳ישער טאנץ	8. כ׳בעשולדיג	(רעווי).

היינט־1 פארשטעלונג: אנהויב 9.15, סוף 11.45 אוונד.

דאנערשטאג	—נור 5 טעג—1 פארשטעלונג:	אנהויב 9.15, סוף 10.45 אוו.
פרייטאג	—נור 4 טעג—2 „	8 און 10.15
שבת	—נור 3 טעג—3 „	4 נ״מ (פאפול. פרייזן) 8 און 10.15
זונטאג	—נור 2 טעג—2 „	אנהויב 8 און 10.15
מאנטאג	—צום לעצטען מאל—1 פארשטעלונג:	אנהויב 9.15, סוף 11.45

בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאטער־קאסע פון 5 נאכמ.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקהייטען. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ־לאמפען). נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעהמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

אין די ציין פון טיגער

סענסאציאנעלער ראמאן

פון מארים לעבלאן

(83

וועבער און מאזא צוזאמען מיט די פאליציאנטען זענען אלץ נעהענטער צוגעקומען.

דאן לואי האט זיך אנגעשפארט מיט דער פלייצע אין דער הינטערשטער וואנד פון זיין בעהעלטעניש, כדי אויסצומיידען דעם שיין פון די לאמטערן-בלעך, וואס האבען שוין פונדערווייטענס אנגעהויבען צו לייכטען.

און דא איז געשעהן אנ׳אויסטערלישע זאך:

דער שטיין אין וועלכען פערענא האט זיך געהאט אנגעשפארט, האט זיך פאמעליך אומגעדרעהט ווי אויף אנ׳אומגעזעהענער אקס און דאן לואי איז אנידערגעפאלען אויפ׳ן רוקען אין א לאנגער פערטיפונג.

אינסטינקטיוו האט ער פלינק איינגעצויגען די פיס, און דער שטיין האט זיך צוריק פאמעליך פערמאכט, דערביי האבען זיך נאר א שאט געטון א סך שטיינדלעך פון דער וואנד, און פערשטעלט איהם די פיס.

— די מעשה געפעלט מיר! — האט זיך פערענא פונאנדער-געשמייכעלט — דאס מזל דינט מיר צו, און שטעלט זיך אויך אין שוץ פון יושר און גערעכטיגקייט!

אין דעם מאמענט האט ער דערהערט דעם קול פון סער-זשאנט, וועלכער האט גע׳טענה׳ט:

— ס׳איז קיינער נישטא! און דא איז דאך דער סוף פון אדורכגאנג! סיידען ער האט אונז דערהערט אנקומען, און איז ענטלאפען מיט׳ן אויסגאנג, וואס זעהט זיך דארט אויבען אויף די טרעפען.

דערויף האט וועבער געענטפערט:

— אורטיילענדיג לויט דעם שטח, וואס מיר זענען אדורך מוז זיך דער ארויסגאנג געפונען אויפ׳ן צווייטען שטאק. דאס צווייטע קרייצעל אויפ׳ן פלאן ווייזט אן אויפ׳ן בודואר, וואס געפינט זיך לעם שלאפצימער פון לואי פערענא. איך האב זיך דערויף אין אנהויב אנגעשטויסען, און בעפוילען צו אפהיטען דעם צימער. אויב, אלזא, פערענא האט זיך געפרובט צו ענטלויפען מיט דעם וועג, מיז ער שוין זיין ארעסטירט.

— עס בלייבט אונז נאר אויס אנצוקלאפען! — האט מאזא געזאגט — די מענשען וועלען אונז דערהערען, און וועלען עפענען אדער אויפברעכען דעם ארויסגאנג, אויב זיי וועלען נישט געפונען דעם מעכאניזם.

עס האט זיך ווייטער דערהערט א קלאפען.

אנ׳ערך אין א פערטעל שעה ארום האט מען בעוויזען צו עפענען דעם צודעק, וואס האט געהאלטען פערשלאסען דעם געהיימען אדורכגאנג, און נייע שטימען האבען זיך דערהערט צוזאמען מיט וועבער׳ס און מאזא׳ס.

דערווייל האט דאן לואי בעטראכט זיין בעהעלטעניש, און האט פעסטגעשטעלט, אז דא איז שרעקליך ענג, אזוי אז ס׳איז קוים מעגליך צו זיצען.

דאס איז געווען א מין קארידאר׳ל וואס האט בסך הכל געהאט אנדערהאלבען מעטער די לענג, און וואס האט זיך פערענדיגט מיט נאך א שמאלערע עפענונג, אין וועלכער עס זענען געווען אנגעוואלגערט ציגעל. די ווענד זענען דא אויך געווען פון ציגעל, און מחמת פיל ציגעל האבען דא געפעהלט, האט זיך וואפנע און קליינע שטיינדלעך אפגעשאטען און ארונטערגעפאלען.

— איך וועל נאך דא לעבעדיגערהייט פערשאטען געהן! — האט דאן לואי א טראכט געטון — א שיינע פערספעקטיוו האב איך דא!..

ער איז געזעסן אומבעוועגליך אין איין שרעק, מזאל איהם נישט דערהערען.

ער האט זיך דאך געפינען אין דער נאהענט פון צוויי צימער׳ן, וואס זענען אפגעהיט געווארען פון פאליציי — און נעמליך — נאהענט פון בודואר און קאבינעט.

מיט זיין געוועהנליכער אריענטאציע-פעהיגקייט האט ער תיכף פערשטאנען, אז דאס ארט, וואו ער זיצט איצט, געפינט זיך איבער׳ן טעלעפאן-ביידעל, וואס איז פערבונדען מיט׳ן קאבינעט.

ער איז אלזא געווען פערשפארט אין די מויערן פון זיין אייגענעם פאלאץ, און דערביי געהאט בלויז איין געדאנק: ארויס-ראטעווען זיך פון די פאליצייאישע הענד.

שעה׳ן זענען ווייטער אדורכגעגאנגען.

געמאטערט פון דורשט און הונגער, איז ער לסוף אריינגעפאלען אין א טיפען שלאף, און א בייזער שרעקליכער חלום האט איהם אהן א שיער נעפייניגט.

ווען ער האט זיך איבערגעוועקט, איז שוין געווען אנ׳ערך אכט אוונד.

ווען ער איז צו זיך געקומען, האט ער זיך געפיהלט שטארק אויסגעמאטערט, און ער האט פלוצים פערשטאנען זיין שרעקליכע סיטואציע.

ער האט דעריבער בעשלאסען תיכף צו פערלאזען זיין בעהעלטעניש און איבערגעבען זיך אין די הענד פון דער פאליציי.

אזוי צו לעזען די זאך האט זיך איהם איצט אויסגעוויזען פאר צוועקמעסיגער, ווי דאס איבערלאזען זיך אין דער מורא׳דיגער סכנה.

ער האט זיך א פרוב געטון צו עפענען דעם ארויסגאנג פון דער נארע, אבער ער האט זיך באלד איבערצייגט, אז דעם שטיין איז שווער אפצווענדען, און קיין מעכאניזם האט ער אויך נישט געקאנט געפיגען.

אלע זיינע בעמיהונגען און ארומזוכענישען האבען זיך מיט גארנישט געענדיגט.

דער שטיין האט זיך פון ארט נישט גערוהרט.

ביי יעדער נייעם שטופ האט זיך נאך מעהר וואפנע אפגעשאטען און דער רוים פונ׳ם קליינעם קאמערעל איז אלץ קלענער און קלענער געווארען.

מיט די לעצטע רעשטלעך ענערגיע האט ער בעהערשט זיין אויפרעגונג און געזאגט לאכענדיג:

— אויסגעצייכענט! איך וועל מוזען רופען נאך הילף! איך — ערסטען ליופען! איך וועל מוזען אנקומען צו דער הילף פון פאליציי... אנדערש וועל איך דא בעגראבען ווערען לעבעדי-גערהייט...

ער האט א קריץ געטון מיט די צייהן און אויסגעשריגען:

— איך וועל זיך אליין אנ׳עצה געבען, צום טייוואל! נאך הילף רופען — דאס פעהלט מיר צו די צרות!

(פארטזעצונג קומט)

ליטע וויל אנהויבען אונטערהאַנדלונגען

דעם 30-טען מערץ אין קעניגסבערג.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט האָט דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי דערהאַלטען דעם ענטפער פון דער ליטווישער רעגירונג אויף דער פּוילישער נאָטע. די ליטווישע רעגירונג ווייזט אָן, אַז פּוילען האָט נישט ערפילט איהר הבטחה בנוגע די אַרויסגעשיקטע ליטווישע בירגער פון פּוילען. די ליטווישע מיליטערישע אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען זענען נישט ליקווידירט. צום סוף שטעלט די ליטווישע רעגירונג פאָלגענדען פאָרשלאַג: בעטען דעם פעלקער-בונד די צוגעזאָגטע הילף ביי די ליטוויש-פּוילישע אונטערהאַנדלונגען. פערשטענדיגען זיך דורכ'ן דעלעגאַט פון פעלקער-בונד וועגען אָרט און דאַטע פון די אונטערהאַנדלונגען. אויב פּוילען וויל נישט צוליב, וועלכע ס'איז סיבות די הילף פון פעלקער-בונד זאָלען די ליטוויש-פּוילישע מינדליכע אונטערהאַנדלונגען אָנגעהויבען ווערען דעם 30. מערץ אין קעניגסבערג.

ווי מ'זעהט וויל וואַלדעמאַראַס אָפּשלעפּען דעם ענין ביז נאָך דער זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראַט.

120 טויזענד זלאָטעס זענען צוגערויבט געוואָרען

אין ראַדאָמער פּאָסט-דירעקציע.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש). היינט איז דאָ אָנגעקומען צו דער צענטראַלער מאַכט אַ ידיעה וועגען אַ דרייסטע גנבה, וועלכע איז פאָרגעקומען אין ראַדאָמער פּאָסט-אַמט.

לויט דער דאָזיגער ידיעה האָבען זיך גנבים אַריינבעקומען אין דער פּאָסט און מיט דער הילף פון קאַסע-ברעכער-מכשירים האָבען זיי אויפגעריסען די פייער-קאַסע, פון וועלכע זיי האָבען צוגערויבט איבער 120 זלאָטעס. קיין ראַדאָם איז גלייך אָוועקגעפאָהרען דער לייטער פון וואַרשאַווער אויספאָרשונגס-אַמט ה' סוכענעק צוזאַמען מיט אַ גרויסען שטאַב-אַגענטען.

—o—

פּראָצעס פון דער דייטשער דעלעגאַציע

געקומען קיין פּוילען צו די אונטערהאַנדלונגען.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש) דער פּרעזעס פון דער דייטשער דעלעגאַציע צו די האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען, הערמעס איז היינט אינדערפריה געקומען פון בערלין קיין וואַרשאַ. הערמעס האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן פּרעזעס פון דער פּוילישער דעלעגאַציע טוואַרדאָווסקי.

אין ברען פון וואהל-קאַמף.

וואַרשאַ, 29 (א.וו.) דער וואַרשאַווער רעגירונגס-קאָמיסאַר האָט פונאַנדערגעשיקט אַ בריף צו די רעקטאָרען פון אַלע וואַרשאַווער הויך-שולען וועגען העלפען דער מלוכה-מאַכט אויסצואיבען אַ מאָראַלישען דרוק אויף דער אַקאַדעמישער יוגענד, אַז זיי זאָלען אויפהערען איינצואָרדנען פּאָליטישע דעמאָנסטראַציעס פון דער יוגענד, וועלכע פיהרען צו בעדויערנסווערטע געשעהענישען, דער קאָמיסאַר שרייבט ווייטער, אַז ער האָט געזעצליכע מיטלען, וועלכע ער וועט אין דער צוקונפט מוזען אָנווענדען.

וואַרשאַ, 29 (א.וו.) נעכטן נאָכמיטאָג זענען אין לאָקאַל פון פּ.פּ.ס. געקומען פאָרשטעהער פון דער פּאָליציי און געוואָלט אַדורכפיהרען אַ רעוויזיע. די פּ.פּ.ס.ישע פּאַרטיי-מאַכט האָט זיך פערשטענדיגט מיט דער הויפּט-פּאָליציי קאָמאַנדאָ און די רעוויזיע איז אָפּגערופען געוואָרע.

ווילנא 39 (א.וו.) אין אָשמיאַני איז נעכטען אַרעסטירט געוואָרען דער קאַנדידאַט פון דער ליסטע 18 פון לי. דער קרייז פּאָלאַס. פּאָלאַס איז אַרעסטירט געוואָרען צוליב אַנטימלוכה'שער פּראָפּאַגאַנדע.

וואַרשא 29 (א. וו.) דער היינטיגער נומער פון „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

וואַרשא 23 (טעלעפאָניש) היינט זענען עטליכע צעהנדליג יונגעלייט געקומען פאַר'ן לאָקאַל פון „גאַס פּושעגלאָנד" נאָוואָל-פּקי 7 און איינגעאָרדענט אַ דעמאָנסטראַציע צוליב דער נישט גינסטיגער שטעלונג פון „נ. פּושעגלאָנד" צו דער ליסטע נומער 18. עטליכע פון די דעמאָנסטראַנטען האָבען געוואָרפען שטיינער און צובראָכען עטליכע שויבען אין לאָקאַל פון דער רעדאַקציע.

בידגאָשטש, 29 (א. וו.) דער אָנפיהרער פון די אומאָבהענגיגע סאָציאַליסטען ד"ר דראַבנער, וועלכער איז דאָ אַרעסטירט געוואָרען איז אַרויסגעלאָזען געוואָרען אויף 5000 זלאָטיס קויציע.

2 לאָדזער יודישע קאַסע-ברעכער אין וואַרשאַ

האָבען שווער פערוואונדעט א פּאָליציי-אַגענט.

וואַרשאַ, 29. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די וואַרשעווער פּאָליציי האָט בעקומען ידיעות, אַז קיין וואַרשאַ קומען צוויי לאָדזער קאַסע-ברעכער אָפּצושטעקען דאָ אַ גנבה. אַגענטען פון דער קרימינאַל-פּאָליציי האָבען טאַקע די חברה-לייט נעכטען נאָכמיטאָג בעגעגענט אין די מיראָווסקי-האַלעס, זיי זענען פערהאַלטען געוואָרען און אָפּגעפיהרט געוואָרען, דורך די אַגענטען, איבער דער עלעקטראָראַלנע, טעאַטער-פּלאַץ ביז ראַנילאַווטשעווסקאַ צום אויספאָרשונגס-אַמט. אויפ'ן וועג האָט איינער פון די קאַסע-ברעכער געגעבען אַ געשריי צום צווייטען „מאַך פּליטה", ביידע האָבען אָנגעהויבען צו ענטלויפען די אַגענטען האָבען זיי אָבער אָנגעהויבען נאָכיאָגען און דאַן האָט איינער פון די קאַסע-ברעכער אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אָנגעהויבען שיסען אויף די אַגענטען. דער אַגענט וולאַדיסלאַוו ראַראַש האָט בעקומען 3 קוילען און איז זעהר שווער פערוואונדעט געוואָרען, אין פאַלען האָט אָבער דער אַגענט אויך געשאָסען פון זיין רעוואָלווער און פערוואונדעט דעם שיסענדען באַנדיט.

דער אַנדערער קאַסע ברעכער איז אויך פערהאַלטען געוואָרען דורך אַ פערביינגעהענדען פּאָליציאַנט, די קאַסע ברעכער זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס-אַמט און נאָכ'ן אויסלעגיטימירען זיי האָבען זיי זיך אַרויסגעשטעלט, אַלס די 2 בעקאַנטע יודישע גנבים יעקב ראָזענבערג, פייפער-גאַס 7 און יחיאל ראָזענבלום קעלמאַ 42. דעם רעוואָלווער האָט מען שוין ביי די פערברעכער נישט געפונען.

———

קינא „MIMOZA"
178 קילינסקי 178.

היינט און פאָלג. טעג! א בלוטיג בלעטעל אוים דער געשיכטע פון צאַרישען רוסלאַנד! היינט און פאָלג. טעג!

„די רויטע טענצערין" (די רוסישע מאַטאַ-האַרי)

MAGDA SONJA MATA-HARI

ריהרענדע דראַמע אין 10 אַקטען פון גרויסער שפּאַנונג, וואָס אילוסטרירט די צאַרישע אינטריגעס. — אין די הויפּט-ראָלען: די אונפערגלייכליכע ווי אויך די אויטענטישע גרויס-פירשטין פון ראָמאַנאָוו'ס הויז.

די וועלט-טענצערין און באַיאַדערע, די אמת'ע אַרטיסטין פון ליבע, די פריינדין פון די מאָנאַרכיסטען, וועלכע איז דעם 15. דעצעמבער 1917 אַלס שפּיאָן דערשאָסען געוואָרען.

צופאָהר מיט די טראַמוואַיען נומ' 4 און 17. צופאָהר מיט די טראַמוואַיען נומ' 4 און 17

ועתה אישים שמעו לי
ועל תסורו מאמרי פי
לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאָנדאָווע ספּראַוועס, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צי-ווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואָ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען, ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכט-קאָנסולענט.

האַנד-נייערס
און קוואַליפיצירטע
דאַמען=מאַגאַזין=שניידער
ווערען פון זאָפאָרט
געזוכט.
צו צרפאָהרען אין אַדמיניסטראַציע.
432

אַרויסגעגנב'עט
2 שטריק-מאַשינען נ' 8
איין מאַשין סטאָלאַר'ס 80 צענטמי. און איין מאַשין וואָלטער'ס 70 צענטימ. פון
הערשקאָוויטש,
אַלעקסאַנדריסקאַ 25. 436

מאַסאַזש= און הייל-
גימנאַסטיק-שולע און
קאַבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.
[illegible]

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
[illegible]
[illegible] 5—1½
[illegible] 12—10

אַלערן-יונגעל
ווערט געזוכט צו
דאַמען=שניידעריי
געגען באַלדיגע צאָהלונג.
זיך צו מעלדען זאָפאָרט
ביי דער פירמע ל. בעקער,
צעגעלניאַנאַ 4 447

א האַנד-נייער
און א לערן יונגעל
צו מענער בעשטעלטע אַרבייט ווערט פון אָפּאָרט געזוכט ביי רייך, אויך וואָלבאָרסקאַ 34. 439

צוא לערן-יונגעל
ווערט געזוכט אין דעם
טאַפּעציר-געשעפט
קאָנסטאַנטינער 24. 151

Dr. med.
BRAUN
25 פּיאָטרקאָווסקאַ 25.
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָוענד.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר
נירען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
[illegible] פון 4—7 אין אָוענד

Szanownym PP. Odbiorcom do łaskawej wiadomości, że przedstawicielstwo nasze na województwo łódzkie powierzyliśmy firmie

R. RICHTER i S-ka, Łódź, ul. Kilińskiego 136

TELEFON 26-58

otwierając tamże składnicę naszych wyrobów.

Łaskawie udzielone nam zlecenia, jak również zapytania o krzesła, prosimy przesyłać pod powyższem adresem.

FABRYKA KRZESEŁ GOŚCICINO
SPÓŁKA AKCYJNA
w Góścicinie.
ZAGÓRSKA FABRYKA KRZESEŁ i TARTAKI
SPÓŁKA AKCYJNA
w Zagórzu Pomorskim.
403

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, 21/II do poniedz. 5 marca 1928 r.
Dla dorosłych Drugi tydzień
ZMARTWYCHWSTANIE
podług nieśmiertelnego arcydzieła
hr. LWA TOŁSTOJA
Dla młodzieży: Dla młodzieży:
„PECHOWY SPORTOWIEC"
Komedja w 8 aktach. Nad program???
Następny program: „CZARNY PIRAT"

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע
וויעזשער 11 טעל. 34-72.
[illegible]

Dr. HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען.
2 נאַוראָט 2
נעהמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 - 8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמיטאָג. פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Kino „SŁOŃCE", Napiórkowskiego 28
dawniej St. Zarzewska
היינט און פאָלגענדע טעג!
קאַמף מיט'ן טייוועל
— אין דער הויפּטראָלע —
RYSZARD TALMADGE
אויסערן פּראָגראַם: א פרעהליכער פאַרס.

אכטונג! „בית-לחם"
70 וואַסכאָדניאַ 70.
מ'בעט זעהר די אַלע, וואָס בעזיצען טאַלאָנען אויף פּראָדוקטען, זאָלען קומען היינט, דאָנערשטאָג פון 6 ביז 9 אָוונד אָפּנעהמען די פּראָדוקטען.
בעמ.: עס ווערען געזוכט טיכטיגע אינקאַסענטען. זיך צו ווענדען אין סעקרעטאַריאַט פון „בית-לחם" פון 5 ביז 9 אין אָוונד. 442

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.